

Positioneringsonderzoek
van theater
naar
kunst- en cultuurcluster
De Lievekamp Oss

Opdrachtgever: Gemeente Oss
Versie 1.1, 21 september 2020

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Oss
Project: De Lievekamp Oss
Projectnummer: N27
Auteur: Bart Vaessen, Dirk Eekma
Coauteurs(s): Astrid Kopers-Koornberg, gemeente Oss (bijlage
huisvestingsscenario's)
Versie: 1.1
Datum: 21 september 2020

copyright © 4advies, 2020

Positioneringsonderzoek van theater naar kunst- en cultuurcluster

De Lievekamp Oss

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Theater van de Stad	3
1.2	Knellende huisvesting	3
1.3	Inhoudelijk artistieke positionering	4
1.4	Huisvestingsvraagstuk	4
1.5	Alles in de goede volgorde	5
2	Trends en ontwikkelingen	6
2.1	Definitie en reikwijdte kunst en cultuurbegrip	6
2.2	Relevante ontwikkelingen in de samenleving	6
2.3	Ontwikkelingen in culturele voorzieningen	6
2.4	De regionale ontwikkeling	7
3	Conclusies interviews	9
3.1	Positie	9
3.2	Verbreiding	9
3.3	Samenwerking nu	9
3.4	Samenwerking in de toekomst	10
3.5	Regionale samenwerking en afstemming	12
4	Positionering	16
4.1	Modellen voor positionering	16
4.2	De Lievekamp	16
5	Huisvesting	25
5.1	Inhoudelijk/artistiek profiel Kunst- en Cultuurcluster	25
5.2	Globaal functioneel-ruimtelijk programma in relatie tot activiteiten	25
6	Samenvatting en conclusies	30
6.1	Dominante ontwikkelingen ten aanzien van huisvestingssituatie	30
6.2	Onderzoek	30
Bijlagen		
b1	Ruimtestaat huisvestingsbehoefte	
b2	Huisvestingsscenario's Kunst- en Cultuurcluster De Lievekamp	

1 Inleiding

Voor u ligt een rapportage over de toekomstige functie van De Lievekamp. Het theater maakt een transitie door. Het theater ontwikkelt zich de laatste jaren van een 'traditionele schouwburg' in de richting van een podium voor de stad. Daarbij horen elementen als:

- laagdrempeligheid;
- verbinding met nieuwe publieksgroepen;
- kwaliteitsverbetering richting 'belevingsaanbod';
- verbreding programma-aanbod;
- samenwerking cultureel;
- samenwerking maatschappelijk middenveld.

1.1 Theater van de Stad

Het theater heeft in 2017 met het project 'Theater van de Stad' ingezet op het ontwikkelen van programma-aanbod waarbij óók rekening wordt gehouden met de kwetsbaarste personen en groepen uit de Osse samenleving. Door hen een plek te geven op het podium zélf, of uit te nodigen om de soms te hoge drempel van het theater over te stappen en te genieten van een betekenisvol moment in de theaterzaal, is speciaal mét en vóór hen programma-aanbod ontwikkeld en gecreëerd.

Deze nieuwe oriëntering als 'Theater voor de Stad' vraagt om een nieuwe visie op huisvesting. Het traditionele 'huis' voldoet niet meer aan de kwalitatieve koerswijziging van het theater.

1.2 Knellende huisvesting

Het gebouw – 50 jaar oud – is steeds meer een beperking. Niet alleen de staat van het groot onderhoud baart zorgen, ook routing en het comfort in het gebouw zijn steeds meer gedateerd. Met inzet van veel eigen middelen probeert De Lievekamp de uitstraling van de zalen en foyers op niveau te houden. Maar op termijn zijn ook daar de grenzen in zicht. Bijkomend artistiek-inhoudelijk feit is, dat vanwege de huidige toneelgrootte en de hoogte van de toneeltoren steeds meer producties Oss zullen gaan mijden. Dit alles samen maakt dat De Lievekamp de komende jaren steeds meer op achterstand zal komen te staan.

Met een groeiend aantal bezoekers, sluitende exploitatie, stevige reserves en voldoende liquiditeit staat De Lievekamp nu nog in haar kracht, maar diverse onderzoeken¹⁾ tonen aan, dat er een niet te overbruggen achterstand wordt opgelopen, als er niet binnen vijf tot zeven jaar ingrijpend verbouwd/vernieuwd wordt.

Met de verhuizing van de Bibliotheek komt ruimte vrij naast het theater. Daarmee ontstaat opnieuw momentum om met de gemeente Oss in gesprek te gaan over de toekomst van Theater De Lievekamp.

De gemeente Oss heeft dit probleem onderkend en heeft de beslissing genomen als eerste stap in het proces te starten met een positioneringsonderzoek naar het theater.

¹⁾ BBN, 2017 en 4advies, 2017

1.3 Inhoudelijk artistieke positionering

Bij het woord positioneren of positionering heeft iedereen wel een beeld. De beelden kunnen echter van elkaar verschillen.

Positioneren is positie innemen of hebben. Dat is altijd ten opzichte van iets anders of iemand anders.

Het gaat over het krijgen en/of verwerven van een eigen plek:

- ten opzichte van (collega) instellingen (*business to business*);
- ten opzichte van het productaanbod (*business to consumer*);
- ten opzichte van het publiek (beleving, marketingstrategie);
- ten opzichte van de bedrijfsvoering (ondernemingsfilosofie);
- etc.

We beperken ten behoeve van dit onderzoek de verschillende definities tot de positie van De Lievekamp in het cultureel maatschappelijke domein van Oss en omgeving. Het gaat daarbij in deze eerste fase van het proces vooral om een strategische positionering: het bestaansrecht van de organisatie. De oriëntatie daarbij is de markt, het publiek. Voor deze(n) moet De Lievekamp een herkenbare positie innemen in het geheel van maatschappelijk culturele diensten.

Oftewel:

- een positie ten opzichte van andere dienstverleners in de stad;
- een positie ten opzichte van andere culturele instellingen in de stad;
- een positie ten opzichte van andere theaters in Oss en de regio (Nijmegen, Veghel, Uden, 's-Hertogenbosch, Eindhoven).

1.4 Huisvestingsvraagstuk

Het gebouw van De Lievekamp werd na een lange tijd van voorbereiding – Oss moest een theater hebben om de stad aantrekkelijk te maken voor diverse burgers – in 1968 geopend en heeft sinds zijn eerste bestaan tal van veranderingen en aanpassingen gekend, die – achteraf gezien – niet altijd even adequaat zijn gebleken. Een foto van het theater (direct na de bouw) op de kamer van de directeur laat een helder stedenbouwkundig en architectonisch concept zien. Een coherente stijl, compact liggend in de omgeving en met de blik naar buiten. Een modern theater anno een halve eeuw geleden.

Echter, de tijden veranderen en dus ook de wensen, die gebruikers en organisaties aan hun 'huis' stellen. Zo hebben er tal van aanpassingen en uitbreidingen aan het gebouw plaatsgevonden:

- de aanbouw van Muzelinck en de kleine zaal;
- de aanbouw van de Bibliotheek;
- de aanbouw van het circusvormige theatercafé.

Zo ontstond in de loop der tijd een gebouw dat de potentie had veelvormig en multifunctioneel te zijn, maar dat tevens door zijn vele aanpassingen helderheid en transparantie mist. Niet zelden raakt een bezoeker er de weg kwijt.

Bovendien zijn de ontwikkelingen in de samenleving van dien aard, dat er op het gebied van gastvrijheid en exploitatie andere eisen worden gesteld aan een accommodatie dan in het midden van de jaren zestig van de vorige eeuw.

Zeker in de hierboven aangeduide ontwikkeling van De Lievekamp richting een divers en inclusief theater.

En ... het gebouw dateert van 1968. Dat is niet alleen te merken aan de inhoudelijke tekortkomingen, maar ook aan de fysieke gesteldheid van de 'oude dame'. Hoewel haar uiterlijk vanuit het oogpunt van de bezoeker er nog alleszins 'netjes' uitziet, vertoont ze in haar binnenste gebreken en is ze verre van duurzaam.

Het eerdergenoemde onderzoek van 4advies naar het inlopen van achterstallig onderhoud, het op peil houden daarvan en het op minimaal niveau duurzaam maken van het pand laat een investeringsniveau zien van ruim € 4,5 miljoen. Dat bedrag betreft alleen het theaterdeel, niet het bouwdeel Muzelinck, noch het bouwdeel Bibliotheek.

De meerjarige investeringskosten voor dit reguliere onderhoud kunnen niet uit de huidige exploitatie van De Lievekamp bekostigd worden (Meerjarig Onderhoud Plan).

Daarbij komt, dat met een investering van dit bedrag weliswaar de huidige fysieke gebreken opgelost worden, maar dat het gebouw nog altijd niet aan de hedendaagse eisen van gebruik voldoet, zeker niet in relatie tot de veranderende positionering van De Lievekamp.

De vraag rijst dan of een dergelijk scenario wenselijk is.

1.5 Alles in de goede volgorde

Zoals gemeld heeft de gemeente Oss dit probleem onderkend en alvorens de huisvestingskwestie terdege ter hand te nemen een onderzoek gevraagd naar de positie van De Lievekamp in Oss en omstreken.

Gedurende het onderzoek kwam het Cultuurpodium Groene Engel in zwaar weer terecht. Op verzoek van de wethouder heeft temporisering van dit onderzoek plaatsgevonden om de uitkomsten ervan zoveel mogelijk af te stemmen met de advisering binnen Cultuurpodium Groene Engel. Een weergave daarvan vindt u in deze rapportage.

Uiteindelijk heeft het onderzoek geresulteerd in de definiëring van de toekomstige positie van De Lievekamp. Het is een cultureel maatschappelijk verhaal, dat tegelijkertijd de contouren en bouwstenen aanlevert voor de noodzakelijke nieuwe huisvesting. Met dat deel sluit deze rapportage af.

2 Trends en ontwikkelingen

2.1 Definitie en reikwijdte kunst en cultuurbegrip

Bij cultuur gaat het om “het domein van beelden, vormen (fysiek en ‘performatief’), geluiden en teksten die (vooral) worden voortgebracht en beoordeeld omwille van hun symbolische of vormgevende betekenis. Dat heeft dus zowel betrekking op fanfaremuziek als op klassieke muziek, op The Lion King als op King Lear, op mode en popmuziek als op beeldende kunst en theater.”²⁾

Als we spreken in dit document over ‘Cultuur’ hanteren we bovenstaande definitie, die zowel betrekking heeft op het ‘kunstzinnige’ gehalte van het beleid (artistieke vormgeving), als op het ‘culturele’ (participerend, educatief, sociaal).

Het onderscheid tussen kunst en cultuur wordt niet meer zo strikt gehanteerd, zoals in termen van ‘hoge’ en ‘lage’ cultuur. Het verschil is niet strikt gedefinieerd, is gradueel, verschuift en is voortdurend onderhevig aan maatschappelijke en culturele ontwikkelingen.

2.2 Relevante ontwikkelingen in de samenleving

Relevante ontwikkelingen in de samenwerking zijn onder andere:

- De opkomst van internet, media en mobiele bereikbaarheid. De wereld zit in onze jaszak.
- Daardoor wordt de samenleving kritischer en verlangt een voortdurend zich ontwikkelend kwaliteitsniveau van de culturele beleving.
- De vrijetijdsmarkt groeit enorm en er is veel concurrentie, niet alleen tussen Kunst- en Cultuurinstellingen (K&C-instellingen) onderling, maar ook tussen K&C-instellingen en de overige vrijetijdsmarkt.
- Er is geen monocultuur meer in het gedrag van publiek (“Ik ben een theaterbezoeker”), maar het gedrag is zappend en zoekend, zeker bij de jongere doelgroepen. De binding aan één organisatie of vereniging wordt lossen.
- De grenzen tussen het ‘culturele’ en het ‘sociale’ domein vervagen. De samenwerking tussen de domeinen wordt intensiever en vanzelfsprekender, waardoor cultuur toegankelijker en waardevoller wordt voor een steeds grotere groep mensen.

Kortom: mensen worden mondiger, kritischer, veeleisender en multi-consument. Terwijl de markt van vrije tijd *booming* en concurrerend is.

2.3 Ontwikkelingen in culturele voorzieningen

Relevante ontwikkelingen in culturele voorzieningen zijn onder andere:

- De samenwerking tussen culturele instellingen in een stad, die alle onderdeel uitmaken van de Culturele Cirkel (zie pagina 19) en/of aanvullend zijn op het K&C aanbod in de stad, neemt toe.

²⁾ Definitie ontleend aan Hans Mommaas, Advies SER Brabant. De economische waarde van cultuur; Brabant Culturele Hoofdstad als diepte-investering, Den Bosch 2012

Afstemming van programmering, gezamenlijke (stedelijke) projecten, back- en frontofficeverbindingen en gezamenlijke marketing zijn elementen van deze samenwerking.

- We zien tevens in toenemende mate een tendens van fysiek samengaan en samenwerking van culturele voorzieningen in één gebouw of complex (de zogenoemde cultuurclusters of cultuurhuizen). Daardoor kan een efficiëntere bedrijfsvoering worden gerealiseerd en worden samengewerkt vanuit de verschillende taakstellingen van de deelnemende instellingen. Voorbeelden zijn er van clusters tussen theater, poppodium, bibliotheek, centrum voor de kunsten, centrum voor beeldende kunst, filmhuis etc.
- De aandacht voor decentraal K&C beleid neemt toe. Was het centrum van de stad voorheen de enige plek, waar K&C te vinden was, tegenwoordig ontstaan er in de wijken en dorpskernen steeds meer multifunctionele accommodaties (ook brede scholen), waarin K&C onderdeel is van de activiteiten. Centrum-stedelijke voorzieningen spelen daar vaak een rol in met betrekking tot programmering, projecten en bedrijfsvoering.
- Steden gebruiken (succesvolle) culturele instellingen in de stadspromotie en citymarketing.

2.4 De regionale ontwikkeling

Er is in het nationale denken over de K&C-infrastructuur naast de landelijke en stedelijke voorzieningen en subsidiestromen in toenemende mate aandacht voor de Regionale Infra Structuur (RIS)³⁾. Daarin wordt onderscheid gemaakt in:

De Basis

Dicht bij de bewoners georganiseerd; humuslaag van de stedelijke regio. Er worden verbindingen gemaakt met andere maatschappelijke en economische domeinen. Financiering door gemeentelijke middelen. Landelijk door fondsen, met name Fonds voor Cultuurparticipatie.

De Keten

Talentontwikkeling, productieklimaat en arbeidsmarkt. Zorg voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor creatieven (productiehuizen, broedplaatsen, arbeidsmarkt). Afstemming binnen stedelijke regio noodzakelijk. Financiering meerdere gemeenten en provincie gezamenlijk.

De Top

Nationaal BIS (Basis Infra Structuur). Landelijk werkende en gesubsidieerde voorzieningen, zoals theater- en muziekgezelschappen, nationale musea etc.

In het licht van de rapporten "Cultuur voor stad, land en regio" en "Cultuur in een open samenleving" heeft het Ministerie van OCW het verzoek gedaan aan het culturele veld om regioprofielen op te stellen.

Ook Brabant Stad (de B5) heeft een regioprofiel ingediend. Hierbij is er aandacht voor vier thema's (talentontwikkeling, publiekswerking, cultuureducatie, internationalisering).

³⁾ Zie: Cultuurbeleid voor stad, land en regio, Raad voor Cultuur

Vanuit de provincie is zijn deze thema's omarmd en wordt nadrukkelijk de samenwerking opgezocht met de M7 gemeenten in Brabant om er verder invulling aan te geven. Vanuit het thema publiekswerking, wat een breed thema is, hebben De Lievekamp en de gemeente Oss gesproken met KunstLOC (uitvoeringsorganisatie namens de provincie). Hierbij is vanuit het project Theater van de Stad vooral ingezoomd op inclusie.

In de nabijheid van Oss zijn (naast diverse kleinere accommodaties) de volgende grote/middelgrote theaters zijn te vinden:

- Parade in Den Bosch
- Markant in Uden
- De Blauwe Kei in Veghel
- Stadsschouwburg Nijmegen

Deze theaters hebben hun functie in de bovengenoemde 'basis' voor de stedelijke samenleving. Daarnaast kunnen zij in staat zijn een bijzonder programmeringsprofiel te ontwikkelen, dat een groter publieksbereik noodzakelijk en wenselijk maakt. Daarin raken de strategisch/artistieke doelstellingen van de theaters elkaar.

De positionering van De Lievekamp zal onderscheidend moeten zijn tot het profiel van de collega-theaters.

3 Conclusies interviews

Op basis van een schets van bovenstaande ontwikkelingen heeft 4advies een aantal interviews afgenomen (1) met beleidsambtenaren Peter Noten en Mark Megens, (2) Mark Megens en wethouder Frank den Brok, (3) Laura Wijnbelt en Ingrid van der Sanden van Muzelinck en (4) met Karel Jan van Kesteren, adviseur Cultuurpodium Groene Engel.

Tevens zijn er diverse strategiegesprekken gevoerd met directie en medewerkers van De Lievekamp over hun opvatting met betrekking tot de toekomstige positionering. Hieronder beschrijven we puntsgewijs de gedeelde opvattingen die komen bovendien uit een analyse van de interviews en de strategiegesprekken met De Lievekamp.

3.1 Positie

Alle betrokkenen zijn tevreden tot trots op de huidige ontwikkeling en het functioneren van De Lievekamp. De Lievekamp is zich goed aan het verbinden met andere instellingen in de stad. De gemeente is tevreden over het functioneren van het theater. In de stad is men trots op het theater. Er is daarbij ook waardering voor het leiderschap binnen De Lievekamp. Het voortzetten hiervan is een randvoorwaarde voor succes in de toekomst. Het theater heeft een goede positie verworven in Oss. Het sentiment van de jaren '80 van de vorige eeuw leeft nog steeds (denk aan de Ted de Braakshow op televisie). Ossenaren zijn trots op De Lievekamp. Het theater heeft het initiatief genomen om zich nadrukkelijker te verbinden met andere initiatieven en instellingen in de stad, zoals het amateurveld, andere culturele instellingen, onderwijsinstellingen. De Lievekamp heeft daarmee een goede ontwikkeling ingezet en goede resultaten geboekt.

3.2 Verbreding

De ontwikkeling die De Lievekamp heeft ingezet met 'Het Theater van de Stad' wordt gewaardeerd en wordt als een belangrijk ijkpunt voor de toekomstige ontwikkeling gezien. Er worden verbindingen gemaakt met andere domeinen en niet primair culturele instellingen. Tevens biedt deze ontwikkelingslijn kansen voor de verbinding van het centrum met de wijken en andere kernen binnen de gemeente Oss. Het programma Theater van de Stad heeft geleid tot meer verbondenheid met de stad. De gemeente ondersteunt deze ontwikkeling ten zeerste. Daarbij beweegt De Lievekamp zich ook meer richting het sociale domein. Dit roept tevens de vraag op hoe ver daarin te gaan. De Lievekamp is en blijft een theater/culturele instelling.

Daarnaast heeft De Lievekamp door de jaren heen steeds een sterke verbinding gehad met een levendig georganiseerd amateurveld in Oss: onder andere toneelverenigingen, harmonie en fanfare, dansscholen.

3.3 Samenwerking nu

De (verder te ontwikkelen) samenwerking met de andere culturele instellingen wordt gewaardeerd en biedt kansen en perspectieven voor de toekomst.

De Lievekamp levert diensten aan Muzelinck m.b.t. de bedrijfsvoering: gebouwbeheer, onderhoud, schoonmaak, inzet techniek, facilitaire ondersteuning etc.

Daarnaast zijn er gezamenlijke projecten zoals Kunstmaatjes en Osse nacht. Er is een goede klik tussen de medewerkers van beide instellingen.

Met betrekking tot Cultuurpodium Groene Engel is er sprake van enige overlap in de programmering. Er is nauwelijks tot geen programmatische en/of organisatorische samenwerking tussen beide instellingen, hetgeen door alle geïnterviewden als een gemiste kans wordt gezien.

Met alle culturele instellingen wordt in OKVO verband intensief samengewerkt in het programma voor het basisonderwijs.

3.4 Samenwerking in de toekomst

In de interviews worden de wenselijkheid en de kansen voor intensivering van de samenwerking tussen De Lievekamp en andere culturele instellingen benadrukt.

3.4.1 Muzelinck

Met Muzelinck zijn gesprekken gevoerd in april 2019. De onderstaande tekst is daarvan een weergave.

Tussen De Lievekamp en Muzelinck kan een verdere samenwerking/integratie ontstaan in de bedrijfsvoering, als het gerevitaliseerde gebouw een meer geïntegreerde infrastructuur krijgt en er overlap/multifunctioneel gebruik van ruimtes gemaakt wordt. Muzelinck heeft in het interview aangegeven meer behoefte te hebben aan grotere en multifunctionelere ruimtes, gezien de ontwikkeling van educatie naar participatie. Ook De Lievekamp heeft groeiend behoefte aan dit soort ruimtes, gezien hun ontwikkeling in het project Theater van de Stad. Ook wordt vanuit beide instellingen de wens uitgesproken dat het toekomstige gebouw één ingang kent, waarin de welkomstfunctie gedeeld wordt. Zowel in de front- als backoffice, facilitair beheer, onderhoud, techniek, administratie etc. zijn intensievere samenwerking in dat geval noodzakelijk omdat er gebruik gemaakt wordt van een ongedeelde infrastructuur.

Dat hoeft niet noodzakelijkerwijs te betekenen dat de instellingen in één organisatorisch verband samengaan. Dat is tevens afhankelijk van de ontwikkeling die Muzelinck doormaakt. Deze instelling ziet zichzelf in de toekomst meer als aanjager, facilitator, regisseur, dan als uitvoerder van educatieve projecten. Ook is er sprake van een ontwikkeling van de louter educatieve doelstelling richting participatie. De gemeente ziet nauwlettend toe op deze ontwikkeling, mede in relatie tot het subsidiebeleid voor deze instelling. De vraag vanuit de gemeente is ook of Muzelinck een grote centrale accommodatie moet houden. Er kan nog meer decentraal (in de kernen) worden gewerkt. De organisatie zou zich meer kunnen ontwikkelen tot een netwerkorganisatie. Faciliteiten blijven wel benodigd, want specifieke ruimten worden niet (allemaal) door de markt gefaciliteerd. Daarin ligt deling en synergie met de huisvesting van het theater voor de hand.

De positionering van Muzelinck wordt op het moment van schrijven van dit rapport herijkt. In relatie tot de positionering van De Lievekamp zien wij verschillende mogelijkheden voor samenwerking c.q. gezamenlijke huisvesting. Onder andere denken wij aan:

- samenwerken op tal van terreinen van de culturele cirkel (zie paragraaf 4.2.2);
- het delen van grote multifunctionele ruimtes (studio's);
- integreren van de – thans gescheiden – entrees;
- combineren/delen van kantoorruimtes en andere backoffice faciliteiten.

Met hun beider posities als vertrekpunt, kunnen De Lievekamp en Muzelinck deze en mogelijk andere – meer beleidsmatige – zaken in de toekomst nader vormgeven.

3.4.2 Cultuurpodium Groene Engel

Naar aanleiding van onze verkenning concluderen wij dat een verregaande samenwerking tussen Cultuurpodium Groene Engel en De Lievekamp op programmatisch en organisatorisch niveau denkbaar is. Beide organisaties kennen al enige overlap in de programmering. Door één organisatie te vormen zou de afstemming van profielen steviger kunnen worden verankerd. De verschillende 'merknamen' kunnen daarbij naast elkaar blijven bestaan. Op accommodatiegebied kunnen er dan meerdere zalen met verschillende publiekscapaciteit en aanbod voor de popmuziek worden ingezet. Het kan daarbij waardevol zijn om organisatorische diversiteit te houden. Uitgangspunt is dat de culturele ontwikkeling niet verloren gaat bij het onder één vlag brengen van functies. De instellingen hebben bovendien een historische positie in de stad en er is sprake van verschillende 'bloedgroepen'. Bij een vergaande organisatorische samenwerking zijn de culturele verschillen in bedrijfsvoering een belangrijk aandachtspunt in de vormgeving van de organisatie.

Na een aantal gesprekken tussen directie en adviseurs van beide instellingen, waarin onder andere de toekomstige positionering en de bestuurlijke inrichting van het Cultuurpodium ter tafel is gekomen, is mede op basis van het voorgaande geconcludeerd dat een samenwerking tussen De Lievekamp en Cultuurpodium Groene Engel, alleen stapsgewijs tot stand kan komen, vanuit een interne drive en bestuurlijk en toezichthoudend begeleid en gemonitord. Daarbij is het advies steeds te kijken naar samenwerkingsmogelijkheden op bestuurlijk (Raad van Toezicht), strategisch (directie) en operationeel (medewerkers) niveau.

De directies van beide instellingen hebben in juni 2020 de intentie uitgesproken om een jaar uit te trekken voor een niet vrijblijvend onderzoek naar de mogelijkheden voor samenwerking op die drie niveaus. Zonder zich daarbij op voorhand vast te leggen op de uitkomst van dat onderzoek.

Daarvoor zal een plan van aanpak worden gemaakt, direct na het zomerreces.

3.4.3 Museum Jan Cunen

Uit de interviews kwam aanvankelijk (april 2019) weinig aanleiding om de samenwerking tussen het museum en het theater verder te intensiveren. Er wordt al in diverse projecten samengewerkt. Recent is door partijen bevestigd, dat de samenwerking door partijen als positief ervaren wordt en kansen biedt op het terrein van marketing, educatie en Theater van de Stad. Daarbij wordt gezocht naar overlap waarbij mooie, waardevolle activiteiten worden ontwikkeld.

De karakters van beide instellingen zijn echter dusdanig verschillend dat de samenwerking vooral incidenteel van aard is.

3.4.4 Bibliotheek en UITHuis

Op programmatisch niveau zien alle geïnterviewden een belangrijk aandachtspunt voor de toekomstige ontwikkeling van beide organisaties in hun onderlinge samenhang. Zowel de culturele wereld als de Bibliotheek verbreden zich beide naar het sociale domein. De Bibliotheek transformeert, samen met andere instellingen, naar het UITHuis (werktitel).

Als de term UITHuis gebruikt wordt, komt de profilering van de Bibliotheek dichtbij die van De Lievekamp, dat immers ook een 'uit' huis is. Evenals bij Cultuurpodium Groene Engel zal het profiel zich ook hier nog moeten ontwikkelen. Er is een scherpe aandacht nodig voor de programmatische afstemming tussen beide organisaties.

In de profilering moet er een voor het publiek zeer herkenbaar onderscheid zijn tussen De Lievekamp en het UITHuis. Voor de Bibliotheek en het Stadsarchief moet het nieuwe gebouw een plek zijn waar bezoekers kennis komen halen en brengen, aansluitend op de taken uit de Wsob⁴⁾. Het beschikbaar stellen van de bibliotheekcollectie is de basis, maar er wordt ook ingezet op bijvoorbeeld debat. Er komt een auditorium voor lezingen, waarin ook andere activiteiten kunnen plaatsvinden. Ook in de centrale ruimte is het mogelijk om manifestaties te houden. De Lievekamp kan ook activiteiten organiseren in het UITHuis en andersom.

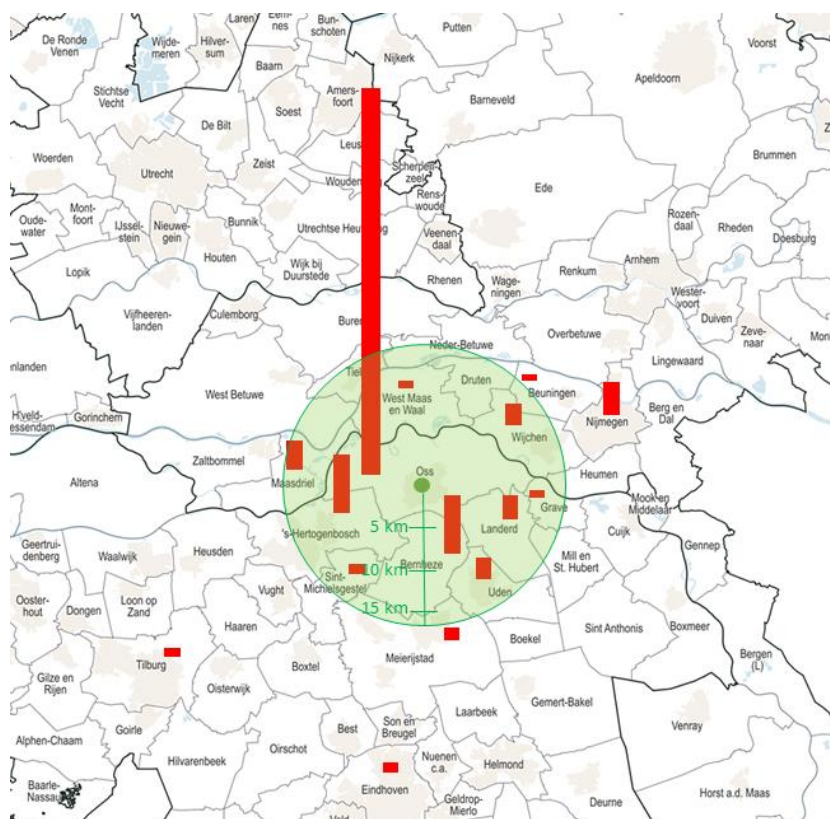
3.5 Regionale samenwerking en afstemming

De regio rondom Oss kent een hoge theater-dichtheid. De geïnterviewden geven aan dat minimaal de huidige dienstverlening naar stad en regio behouden moet blijven. De Lievekamp trekt bezoekers uit de gehele regio.

De straal van de bezoercirkel rondom De Lievekamp bedraagt ongeveer 17 kilometer⁵⁾. In de onderstaande figuur is deze straal weergegeven in combinatie met de bezoekersaantallen in de omliggende gemeenten.

⁴⁾ Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen

⁵⁾ De studie van R. Verhoeff: "De weg naar de podia..." (Utrecht 1993) laat zien dat 29% van de bezoekers van podia binnen een straal van 2 kilometer woont, 55% binnen 5 km, 75% binnen 13 km en 90% binnen 38 km. De grafiek laat zien dat deze percentages in grote lijnen overeenkomen met de bezoekersspreiding van De Lievekamp.

Figuur 1 Herkomst bezoekers Oss en omliggende gemeenten in relatie tot 17 km straal

Als wordt ingezoomd op het publieksbereik wordt vastgesteld dat de 17 km straal een groot aantal gemeenten omvat en doorsnijdt. Het totale inwonertal van de gemeenten die in zijn geheel, grotendeels of slechts voor een klein deel binnen de 17 km straal vallen bedraagt meer dan 700.000.

Zie de tabel op de volgende pagina. Een reëler beeld ontstaat als alleen die gemeenten worden meegerekend die in zijn geheel of grotendeels binnen deze straal vallen. Het totale inwonertal van die selectie bedraagt ruim 430.000. Worden tot slot binnen die selectie de gemeenten die beschikken over een vergelijkbaar of groter theater ('s-Hertogenbosch en Uden) buiten beschouwing gelaten, dan bedraagt het inwonertal van Oss en die omliggende gemeenten ruim 220.000. Bovenstaande onderstreept –naast de stedelijke– ook de regiofunctie van De Lievekamp.

<i>Gemeente</i>	<i>Inwonertal* gemeente die (voor deel) ligt binnen straal van 17 km van De Lievekamp</i>	<i>Inwonertal gemeente die grotendeels ligt binnen straal van 17 km van De Lievekamp</i>	<i>Inwonertal gemeente die grotendeels ligt binnen straal van 17 km van De Lievekamp en niet zelf beschikt over een vergelijkbaar eigen theater</i>
Bernheze	30.806	30.806	30.806
Beuningen	25.882		
Druten	18.797	**	
Grave	12.483	12.483	
Heumen	16.486		
Landerd	15.529	15.529	15.529
Maasdriel	24.693	24.693	24.693
Meijerijstad	80.815		
Mill en St. Hubert	10.891		
Neder Betuwe	24.034		
Oss ****	91.451	91.451	91.451
s-Hertogenbosch ****	154.205	154.205	*****
Sint-Michielsgestel	28.991		
Tiel	41.878	***	
Uden	41.782	41.782	*****
West Betuwe	50.697		
West Maas en Waal	19.076	19.076	19.076
Wijchen	40.951	40.951	40.951
Totaal	729.447	430.976	222.506
<i>* Inwoners per 1-1-2019, bron CBS</i>			
<i>** Gemeente ligt weliswaar grotendeels binnen 17 km, maar ligt aan overzijde Maas</i>			
<i>*** Gemeente ligt weliswaar grotendeels binnen 17 km, maar ligt aan overzijde Maas en Waal</i>			
<i>**** Inclusief deel voormalige gemeente Maasdonk</i>			
<i>***** Beschikt zelf over vergelijkbaar theater</i>			

Figuur 2 Inwonertallen omliggende gemeenten

Het gebouw moet De Lievekamp in staat stellen om deze regiofunctie te blijven vervullen en de producties van de toekomst kunnen faciliteren. Om aan de regionale vraag naar de breedte van het landelijk aanbod te kunnen blijven voldoen, is een upgradering van de kwaliteit en de kwantiteit (aantal stoelen) van de grote zaal van belang. Grote en middelgrote producties 'reizen' steeds minder en kiezen die theaters, waarin kwaliteit van de performance en rendabiliteit het meest gewaarborgd zijn. Bovendien ontwikkelt de aard van de producties zich, zowel inhoudelijk (multidisciplinair) als technisch.

Het veranderende programmatisch aanbod en een moderne theaterbeleving stellen nieuwe eisen aan het gebouw. Het gebouw zoals dat in de loop der tijd is ontstaan, beantwoordt onvoldoende aan deze eisen. Met het brede profiel 'Theater van de Stad' is een accommodatie noodzakelijk, die meer is dan de culturele uiting zelf. Dat geldt zowel voor de verbreding naar participatie en educatie, als voor de 'verblijfsbeleving' waar *hospitality* en horeca een niet meer weg te denken betekenis hebben.

Ook voor de zakelijke markt moet het gebouw en haar organisatie dé plek in Oss en omstreken zijn, waar men gebruik van wil maken. Ook daarvoor een is upgradering van kwaliteit en kwantiteit van het gebouw noodzakelijk.

Uit de interviews komt naar voren, dat daarvoor een rendabeler aantal stoelen in de grote zaal gerealiseerd moet worden, te weten circa 150 extra stoelen. De grens van de zaalcapaciteit wordt medebepaald door de daarvoor nodige organisatie.

Deze moet zo *lean en mean* mogelijk gehouden worden.

Oss zal volgens de prognoses op termijn groeien naar een 100.000+ gemeente. Er is sprake van bewoners overloop vanuit Den Bosch en Nijmegen. Het is in Oss nog redelijk betaalbaar wonen en de belangrijkste voorzieningen zijn er. Het is aantrekkelijk voor de jeugd om naar grote steden te trekken; daarom is het zaak cultuuraanbod te behouden om als stad aantrekkelijk te blijven. Ook grote bedrijven informeren naar het voorzieningenaanbod. Het aanbieden van podiumkunsten is een belangrijke factor voor het vestigingsklimaat.

Er is weinig samenwerking tussen de theaters in de regio. De Lievekamp realiseert zich dat Nijmegen en Den Bosch stevige voorzieningen hebben c.q. nieuw zullen realiseren. Voorkomen moet worden dat de theaters elkaar kapot concurreren. De geïnterviewden zijn het erover eens dat Oss zijn afgestemde programmamix moet behouden en moet blijven behoren tot de middelgrote Nederlandse theaters met een alomvattend aanbod. De huidige positie van De Lievekamp wordt immers door publiek en stakeholders zeer gewaardeerd.

De afstemming met collega-theaters in de regio en het meedenken in het RIS verband (zie pagina 7) wordt als een noodzakelijke stap in de toekomst gezien. Oss valt precies in de witte vlek tussen twee gebieden. Samenwerking is essentieel. In het verleden was er een initiatief met de As 50 gemeenten. Er is hard aan getrokken, maar op het gebied van cultuurbeleid wil iedere gemeente zich op eigen wijze profileren.

In de keten van talentontwikkeling is regionale samenwerking van belang. De doorstroming in de culturele cirkel van breed (oriëntatie en educatie) naar smal (talentontwikkeling en productie) vereist een boven stedelijke aanpak omdat de schaalgrootte van steden zoals Oss, Veghel, Helmond, Uden etc. daarvoor te klein is.

Bovendien is een regionale oriëntatie wenselijk in het kader van samenwerking en ontwikkeling op het vlak van bedrijfsvoering en theatertechniek. Ook in de boven stedelijke festivalcultuur is regionale afstemming onontbeerlijk.

4 Positionering

4.1 Modellen voor positionering

Op basis van de conclusies uit de interviews, de strategiegesprekken met De Lievekamp en de deskresearch van 4advies worden de contouren van een toekomstig profiel voor De Lievekamp zichtbaar. We kunnen de actuele ontwikkelingen in den lande met betrekking tot de nieuwe positionering van schouwburgen grofweg verdelen in de (glijdende) schaal van:

Evenementenlocatie ↔ *Sociaal-cultureel Cluster* ↔ *Cultuurcluster* ↔ *Cultuurtempel*

Evenementenlocatie

Is gericht op zaalverhuur en horeca, toegankelijke commerciële programmering. Veelal uitbesteed aan exploitant.

Sociaal-cultureel Cluster

Is veel instellingen uit maatschappelijk middenveld (bijv. welzijn, zorg, cultuur, UWV, WMO, bibliotheek) bijeen, ruime openingstijden, veel traffic, veel vrijwilligers.

Cultuurcluster

Integratie van meerdere culturele instellingen (bijv. film, pop, kunsteducatie, productie, repetitieruimtes), verbreding van doelgroepen, inzet vrijwilligers, laagdrempelige en toegankelijke horeca, ruime openingstijden, *meltingpot*.

Cultuurtempel

Gericht op hoogwaardige programmering, gericht op artistieke kwaliteit, regiofunctie.

4.2 De Lievekamp

4.2.1 De koers is verbreding

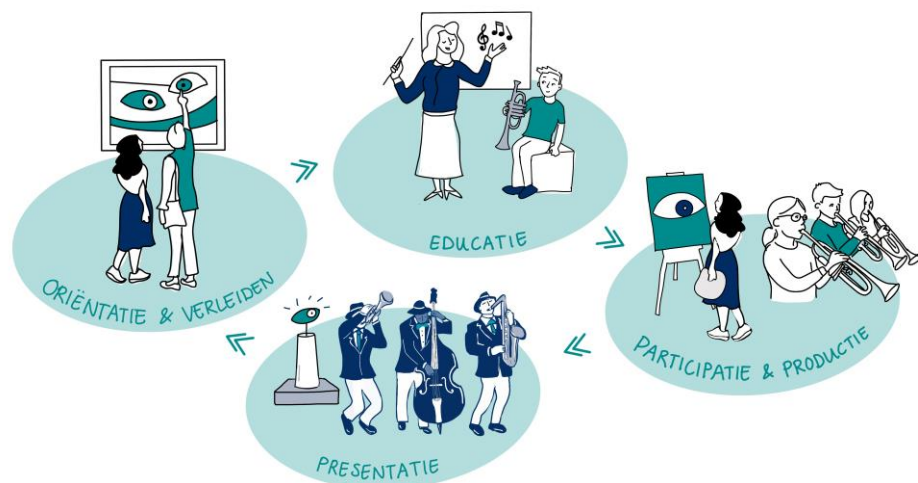
Het is duidelijk dat de koers die ingezet is richting Theater van de Stad gewenst en gedragen wordt door alle partijen. De Lievekamp staat nu nog aan het begin van deze ontwikkeling en zowel de omgeving als De Lievekamp zelf ziet – naast de huidige kwaliteitsprogrammering – veel kansen voor verdere extrapolatie van dit profiel. Deze beweging wordt ook ondersteund door ontwikkelingen elders in den lande, waar theaters ook steeds meer kiezen voor een breed profiel. Deze theaters bedienen niet alleen de 'traditionele' bezoeker, maar gaan nadrukkelijk op zoek naar verbreding van de doelgroepen en het aanbod (nieuwe product-markt combinaties).

De traditionele scheiding tussen vraag- en aanbodbenadering komt daarmee te vervallen. Het is immers niet zo, dat het gangbare programma louter aanbod gestuurd is en er publiek bij uitgenodigd wordt. Integendeel, er is sprake van een vraag- en aanbodbenadering. Musici, theatermakers en programmeurs hebben een uitstekende neus voor de vaak onuitgesproken vraag van het publiek. Anders zouden de zalen immers leeg zijn. Dat er een voortdurende prikkel is met innovatief aanbod en de daarbij noodzakelijke publieksstrategie hoort bij dit proces.

Het jaarprogramma is derhalve een antwoord op de latente vraag en andersom voor een deel van de stedelijke bevolking. Deze doelgroepen willen een hoogwaardig kunst en culturaanbod.

4.2.2 Nieuwe doelgroepen

Als het theater verbinding zoekt met nieuwe doelgroepen en dus nieuwe producten ontwikkelt, ontstaat er ook een nieuwe manier van afstemming tussen vraag en aanbod. In deze stellingname is het begrip 'vraag' tevens op te vatten als 'latente' vraag, of beter geformuleerd 'behoefte'. De Lievekamp richt zich op doelgroepen die wel culturele interesse hebben, maar geen aansluiting vinden op het bestaande aanbod. Ook richt zij zich op doelgroepen die vanwege een kwetsbaarheid geen verbinding weten te maken met kunst en cultuur. Het aanbod en de randvoorwaarden worden daarbij zodanig veranderd, dat al deze stadsbewoners een warm welkom wordt geboden. Doelgroepen worden gedefinieerd op basis van specifieke kenmerken (zoals etniciteit, leeftijd, gezondheid). Met deze doelgroepen wordt interactief nieuw beleid ontwikkeld en zorggedragen voor een goede toegankelijkheid. De Lievekamp kan de werkwijze van het Theater van de Stad toepassen op de totale toekomstige corebusiness van het theater. Met verschillende doelgroepen, die op verschillende manieren worden benaderd. Verschillende invalshoeken binnen het spectrum educatie, participatie, productie en presentatie. Iedere doelgroep/publieksgroep kent een eigen mix van de onderdelen van deze culturele keten. We werken dat in de volgende paragraaf concreet uit.

Figuur 3 Culturele keten

4.2.3 Theater van de Stad als leidend principe

Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin iedereen meedoet, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperkingen. De mogelijkheden, talenten en eigen regie van de mens staan centraal.

De laatste jaren is het inzicht ontstaan dat diversiteit en inclusie juist ook vanuit kunst en cultuur kan worden ondersteund, verdiept en versterkt en worden er steeds vaker dwarsverbanden gelegd tussen cultuur en maatschappij. Deze cross-sectorale samenwerking tussen het culturele en sociale domein is intensiever en vanzelfsprekender geworden, waardoor cultuur tegelijkertijd toegankelijker en waardevoller wordt voor een steeds grotere groep mensen.

De Lievekamp heeft een duidelijke visie op haar rol in deze ontwikkeling. In de eerste plaats wil De Lievekamp een divers en inclusief theater zijn, een theater voor iedereen.

Deze ontwikkeling heeft het theater in 2017 ingezet, zie daarvoor de inleiding.

In drie jaar tijd is een succesvolle basis gelegd voor verdere ontwikkeling van dit project en in de positionering voor de toekomst maakt De Lievekamp de principiële keuze diversiteit en inclusie tot leidend principe te maken. Daarmee kan De Lievekamp helder haar rol als Theater van de Stad vormgeven.

Dit betekent concreet:

Het theaterprogramma is een afspiegeling van de lokale en regionale samenleving. Ieder individu voelt zich zoveel mogelijk vertegenwoordigd en herkent zich in datgene wat op de podia plaatsvindt. Ongeacht leeftijd, afkomst, gender of beperking: iedereen voelt zich vertegenwoordigd in de activiteiten en er is vaak een mogelijkheid om actief deel te nemen.

De Lievekamp vindt haar theater opnieuw uit, creëert nieuwe theatervormen en werkt met mengvormen:

- Meezingconcerten voor kwetsbare ouderen die overdag worden geprogrammeerd in het café zodat het optimaal toegankelijk is en uitnodigt tot onderlinge conversatie.
- Voorstellingen op het grote podium met verhalen van 'echte' mensen, gebracht door deze 'echte' mensen, zoals psychiatrisch patiënten of mensen in een crisisopvang. Met haar professionele netwerk ondersteunt De Lievekamp deze kwetsbare groepen.
- Of juist een veilige, kleine voordracht van je eigen ervaringen in het Vestzaktheater, om ervaringen uit te wisselen en verborgen maatschappelijke thema's bloot te leggen.
- Voorstellingen die de uitstraling van een festival hebben, omdat er op elke lege plek van het gebouw iets te zien of doen is. Jongeren die samen gaan programmeren en produceren en zo een totaalbeleving creëren van muziek, film, mode, moderne media en alles wat hen verder bezighoudt.
- Programmering met, door en voor culturen die nu ver buiten Oss moeten reizen om mooi aanbod met hun eigen taal en cultuur te kunnen bezoeken.

Turkse muziekmiddagen waarbij gedanst en gegeten wordt of juist een Poolse kinderdag met film en randprogramma.

- Actieve samenwerking met groepen in de samenleving en sleutelfiguren binnen groepen om aanbod te ontwikkelen dat past bij deze groepen. De Lievekamp ondersteunt deze groepen met een professionele aanpak om waarde gebonden nieuw aanbod te creëren. Voorbeelden hiervan zijn:
 - Lokale en particuliere dagbestedingen voor jongeren met een verstandelijke beperking. De Lievekamp nodigt deze jongeren uit in het theater en laat ze genieten van een voorstelling die past bij hun belevingswereld.
 - Burgerinitiatieven die zich inzetten voor gezinnen in armoede, zoals Kidz Taz, Helpende Handen en de Quiet Community. Laagdrempelige voorstellingen die niet alleen goedkoop of gratis zijn, maar die het mogelijk maken om deze gezinnen de drempel van het theater over te trekken.
 - Activiteiten in buurthuizen en wijkcentra of andere initiatieven die gericht zijn op het bestrijden van eenzaamheid. De activiteit Tafel van de Stad is hiervan een voorbeeld. Daarnaast worden andere bijeenkomsten, rondleidingen en kennismakingsdagen in/met het theater georganiseerd.
- Met randprogramma en educatie maakt het theater van een theaterbezoek een unieke beleving en krijgt iedereen de kans de wereld van theater te ontdekken op een manier die bij hem/haar past. De doorgewinterde cultuurliefhebber kan terecht voor verdieping en verrijking. Terwijl er ook actief programma's ontwikkeld worden om diegenen met een grote afstand tot cultuur een prettige kennismaking te bieden op een manier die bij hun situatie en plaats in de maatschappij past.

Een divers en inclusief theaterprogramma bestaat uit de klassieke en traditionele theatervoorstellingen en –genres, staat daarnaast open voor nieuwe vormen van podiumkunsten en biedt ruimte aan alles dat op een podium gepresenteerd kan worden. Interactie is de basis voor het ontwikkelen, promoten en uitvoeren van een dergelijk programma en is bovendien onmisbaar om een waardevolle verbinding op te bouwen met makers, artiesten en publiek. Door elkaar echt te zien, horen en verstaan, wordt een oprechte en duurzame verbinding met elkaar gemaakt. Communicatie is een belangrijk uitgangspunt voor deze consistente koppeling tussen makers, artiesten, theater en publiek.

Om elke productie de aandacht en randvoorwaarden te geven die het nodig heeft om een succes te worden, kijkt het theater verder dan de eigen zalen en publieksruimtes. De Lievekamp maakt en programmeert ook op locatie, zoals in multifunctionele centra in de wijken en kernen van Oss en locaties in de stad, zoals CultuurLokaal van Cultuurpodium Groene Engel en het auditorium van het UITHuis. Bovendien zijn er producties die vragen om meerdere speelmomenten en een groter publiek verdienen. Hierin pakt De Lievekamp een rol op als productiehuis.

4.2.4 Profiel: Kunst- en Cultuurcluster

Het profiel dat zich hiermee aandient, is dat van een combinatie tussen de eerdergenoemde modellen Cultuurcluster en de Cultuurtempel: een Kunst- en Cultuurcluster. Dat is een huis en een organisatie waarin de volle breedte (de keten) en diepte (doelgroepen en programma's) van het culturele spectrum wordt bediend. Een cultureel en maatschappelijk relevante voorziening. Het gebouw wordt zoveel mogelijk (integraal) benut, er is een optimale openstelling, veel inzet op benadering van nieuwe publieksgroepen en werken in een combinatie met vrijwilligers en een professionele staf.

Bij deze positionering gaat het om integratie van de 'traditionele' schouwburg en andere culturele voorzieningen zoals de kunsteducatie-functie, een filmhuis-functie (voor het draaien van arthousefilms), een multifunctioneel podium, repetitieruimten voor amateurverenigingen toneel, muziek en beeldende kunst en een goede, laagdrempelige horecavoorziening die tevens kan dienstdoen als muziekcafé. Het huis moet het karakter krijgen van een 'Community Centre' waar in cultureel opzicht altijd iets te doen is.

We gaan daarmee terug naar de oorspronkelijke statutaire doelstelling bij de oprichting van De Lievekamp, waarin de doelstelling verwoord staat als 'Sociaal Cultureel Centrum':

"... een sociaal-cultureel centrum dat in hoofdzaak voorziet in de behoefte aan accommodatie voor voornamelijk verenigingen, stichtingen en instellingen werkzaam op cultureel, maatschappelijk, recreatief en geestelijk gebied."

Noem De Lievekamp in het huidige tijdsgewricht het "Theater van de Stad", maar dan in de meest brede vorm. Een 'huis' dat voor alle burgers een op de wens en vraag afgestemd aanbod ontwikkelt. Niet alleen vóór, maar samen met. Niet alleen in het huis, maar ook buiten de muren. Niet alleen met culturele partners, maar met vele partners uit het maatschappelijk middenveld.

Terugblikkend op de culturele cirkel, zien we dan de ontwikkeling van De Lievekamp richting een totaal aanbod, niet alleen voor alle doelgroepen, maar ook vanuit alle onderdelen van de culturele cirkel:

Presentatie

Dat spreekt voor zich. De Lievekamp presenteert programma's in alle disciplines, zoals theater, dans, muziek en film. Voor de doelgroepen van geïnteresseerde bezoekers, maar eveneens voor veel doelgroepen van diverse leeftijden en deelnemers uit instellingen en wijken.

Participatie

De Lievekamp zet zich in voor de inclusieve samenleving. Door cultuurprojecten (het huidige Theater van de Stad) biedt zij inwoners van Oss de mogelijkheid actief deel te nemen aan cultuur en daarmee aan de maatschappij. Diverse zeer uiteenlopende doelgroepen krijgen ondersteuning bij het organiseren van eigen evenementen en kunnen daarvoor gebruik maken van studio's, podia en andere ruimtes van het Kunst – en Cultuurcluster.

Ze zijn initiatiefnemer en worden waar mogelijk betrokken bij de activiteiten van De Lievekamp en doen zo ervaring op met het organiseren van culturele activiteiten. Zo ontstaat verbinding, eigenaarschap en verantwoordelijkheid. De Lievekamp ondersteunt amateurverenigingen met kennis en expertise en biedt hun leden de mogelijkheid tot een gedegen opleiding en bijscholingscursussen. Bovendien biedt De Lievekamp amateurverenigingen een plek op één van haar podia.

Productie

Door het interactief programma maken met burgers en organisaties uit de stad, ontstaan er 'producten', die getoond kunnen worden. Tot nu toe vaak eenmalig of in een kleine reeks. En dat is zonde van de intensieve inspanning. Vanuit het oogpunt van emancipatie en ontplooiing van de producent kan het wenselijk zijn dat deze programma's vaker worden gepresenteerd. Bovendien zullen meerdere publieksgroepen geïnteresseerd zijn in de wijze waarop de producenten theateraantal vorm gegeven hebben aan hun thematiek. Ze jagen daarmee maatschappelijk debat aan.

Een productiehuis als De Lievekamp, zou niet alleen moeten 'maken', maar ook breed 'verspreiden', op de podia van culturele partners zoals Cultuurpodium Groene Engel, UITHuis en in de wijkcentra van Oss en omgeving en - wie weet - in theaters in de omgeving in het kader van de provinciale samenwerking.

Oriëntatie, Verleiding en Educatie

Cultuureducatie is een steeds belangrijker en substantiëler onderdeel geworden van de opgave voor het onderwijs om jonge mensen voor te bereiden op de samenleving van nu en die van de toekomst. Die taak ligt onder andere bij Muzelinck. Maar De Lievekamp speelt daar zowel een actieve als ondersteunende rol in door samen te werken in OKVO verband, een podium te zijn voor educatieve programma's (verleiding) de amateurkunst te faciliteren en door de programma's in het kader van participatie, die zich op het snijvlak bevinden van productie en educatie. Het is de taak van het theater om alle doelgroepen mee te nemen in de wereld van het theater, om kennismaking, rondleidingen, informatiesessies, inleidingen, nabeschouwingen, voorbereidende minicursussen etc. te organiseren (oriëntatie en verdieping). Maar ook om educatie te organiseren in buurthuizen en wijkcentra over kunst- en cultuur en wat de waarde er voor ieder van kan zijn, ongeacht afkomst of interesse.

Maar er liggen nog meer kansen. Speerpunt daarbij is dat educatie gekoppeld kan zijn aan presentatie. Zich bezighouden met kunst, muziek, dans of theater betekent vaak het podium kiezen. Vanaf het eerste begin. Juist in de combinatie van die pijlers ligt de kracht van De Lievekamp. Samenwerken met partners is daarbij essentieel. Beleid, aansturing en uitvoering vanuit één visie is daarvoor een voorwaarde.

4.2.5 Stedelijke Partners

Soms is er een momentum in de ontwikkeling van de culturele infrastructuur van de stad, dat het raadzaam is om de bakens –in ieder geval voor de komende middellange termijn- opnieuw te rangschikken. Dit momentum is vanuit de positie van De Lievekamp aangebroken.

Met de verwijzing naar de hierboven gepresenteerde 'culturele cirkel' is een toekomst met intensieve en niet vrijblijvende samenwerking tussen de diverse huidige aanbieders een niet te missen wenselijkheid.

We gaan er daarbij vanuit dat er op het gebied van de podiumkunsten⁶⁾ in Oss een integraal cultureel programma ontwikkeld zou kunnen worden voor zoveel mogelijk groepen en individuen in de samenleving. We verlaten daarbij de traditionele betekenis van de term 'programmeren' (het boeken van voorstellingen etc.), maar hanteren dit begrip breed: het ontwikkelen van programma's voor zoveel mogelijk publieksgroepen met een optimale mix van publiek, plaats en programma (product), de drie P's.

Dat programma loopt door alle bevolkingsgroepen heen en bedient zich van alle disciplines (presentatie, participatie en educatie) en maakt gebruik van de locaties die het meest geschikt zijn (of worden gemaakt) voor de uitoefening van de activiteit.

Of dat nou om presentatie (voorstellingen, concerten, films) gaat, of participatie, of educatie of mengvormen daartussen.

Daarin zijn bovenstaande drie elementen in onderlinge samenhang bepalend: de aard en inhoud van het product, in relatie tot de gewenste doelgroepen en de plaats waarop het zich afspeelt.

De sfeer – *look & feel* - van het huis zijn medebepalend voor de beleving van het publiek. Daarmee ontstaat een grote mate van diversiteit.

We denken daarbij vooral vanuit functies en niet meer zozeer vanuit instellingen.

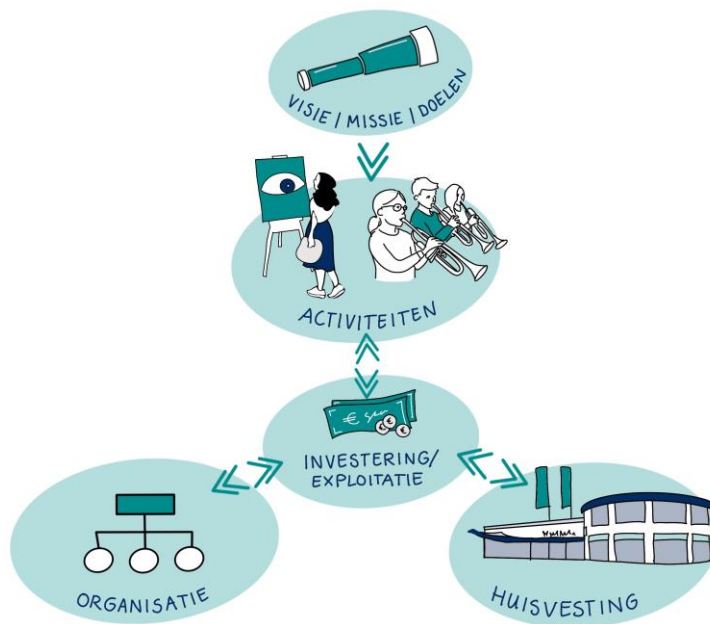
De gewenste intensivering van de samenwerking met Muzelinck en Cultuurpodium Groene Engel, liggen voor de hand bij de ontwikkeling van dit profiel.

In deze visie is het onontkoombaar dat er op termijn een organisatievorm gaat ontstaan in Oss die optimaal gebruik maakt van de huidige kansen. Deze organisatievorm moet en mag niet vrijblijvend zijn, maar de voorwaarde in zich hebben dat afstemming en integraliteit gewaarborgd zijn.

Tevens moet er gezocht worden naar een zo optimaal mogelijke benutting van gemeenschapsgeld. Een adagium daarvoor is, dat de middelen zoveel mogelijk ten goede moeten komen aan het culturele product en dat de organisatie(vorm) en de huisvesting daartoe dienend zijn.

We presenteren in dit kader ons denkmodel daarvoor. We zouden dat nu niet meer alleen voor De Lievekamp willen gebruiken als uitgangspunt, maar voor de positionering van kunst- en cultuur in Oss in zijn totaliteit:

⁶⁾ Museale cultuur is hier nog buiten beschouwing gebleven, alhoewel ook deze een natuurlijk onderdeel uitmaakt van de culturele infrastructuur van de stad. Zeker op het gebied van de beeldende kunst, erfgoed en educatie is een verbinding met de toekomstvisie wenselijk.

Figuur 4 Denkmodel ontwikkeling samenwerking

In dat kader adviseren wij de gezamenlijke huisvesting van de kernorganisatie en de publieksruimtes van Muzelinck in het (vernieuwde) complex van De Lievekamp te continueren en te werken aan een samenwerkingsvorm, die de bovenstaande samenhang tussen de domeinen presentatie, educatie en participatie optimaal waarborgt. Mede in dat licht kan de herpositionering van Muzelinck gestalte krijgen. De natuurlijke partners wonen immers al bij elkaar. Daaruit kan inhoudelijke en organisatorische synergie ontstaan.

Wij adviseren tevens om de kans tot intensieve samenwerking met Cultuurpodium Groene Engel aan te pakken en partijen in een niet vrijblijvend samenwerkingsverband bij elkaar te brengen. Beide directies hebben daarover de intentie uitgesproken om in seizoen '20- '21 daarvan serieus werk te maken. Zie daarvoor ook paragraaf 3.4.2.

De positie en profilering van de podiumkunsten in Oss zou daarmee een belangrijke stap voorwaarts kunnen zetten en de continuïteit van de organisaties worden gewaarborgd.

Het onafhankelijk van elkaar door ontwikkelen van de profilering heeft het gevaar van verwijdering in zich en daarmee is de artistieke caleidoscoop van het aanbod in Oss niet gebaat.

4.2.6 Regiopartners

Vanuit een sterke centrumfunctie kan het theater tevens een ondersteunende en aanjagende rol spelen voor (sociaal) culturele initiatieven, voor het centrum, voor de wijken en de kernen.

De Lievekamp kan een centrale rol vervullen in de culturele infrastructuur van de gehele gemeente en eventueel omliggende gemeenten met kleinere accommodaties.

4.2.7 Strategisch versus tactisch

We beseffen dat bovengenoemde positionering een ambitieus vergezicht is. Het is dan ook te beschouwen als een strategische insteek, een toekomstvisie, die naar ons idee voor de positionering van de (podium)cultuur in de stad het meest optimaal is.

De werkelijkheid bestaat niet, maar moet gemaakt worden. En daar is tijd en inspanning voor nodig.

Er bestaan nu twee 'podiumkunstinstituten' (Lievekamp en Cultuurpodium Groene Engel), een instelling voor kunst- en cultuureducatie (Muzelinck) en het UITHuis, met daarin o.a. de Bibliotheek, het Stadsarchief en het toeristisch informatie punt. Deze instellingen zijn betrokken in deze toekomstpositionering. Natuurlijk spelen daar kwesties, die de maakbaarheid van dit toekomstmodel beïnvloeden. Er is geschiedenis, er is een verschillende mate van actuele noodzakelijkheid, er zijn verschillende bedrijfsculturen met verschillende actoren op sleutelposities:

- de Bibliotheek is het inhoudelijke profiel van het UITHuis aan het ontwikkelen met partners;
- Cultuurpodium Groene Engel is bezig met aanscherping van het profiel (podiumprogrammering en Cultuur Lokaal);
- Muzelinck voert gesprekken over de toekomstige rol van de kunst- en cultuureducatie en -participatie in de stad en hoe deze vorm gegeven moet worden;
- De Lievekamp zet stevige stappen in de uitbouw van haar positionering met de programmatische lijnen, zoals hierboven omschreven.

Het werken aan de beschreven toekomstvisie begint op dat momentum.

We adviseren om de toekomstige stappen in het tactische proces van realisatie te relateren aan deze toekomstige positionering.

5 Huisvesting

Als we uitgaan van de in de vorige hoofdstukken beschreven ontwikkeling van De Lievekamp, kan deze uitgewerkt worden in onderstaande kenmerken.

De inhoud (functionaliteiten) van het Kunst- en Cultuurcluster (samenwerking in keten en disciplines) kan daarin worden onderscheiden. Deze kenmerken vormen de basis voor het huisvestingsprogramma.

5.1 Inhoudelijk/artistiek profiel Kunst- en Cultuurcluster

Bouwstenen inhoudelijk/artistiek profiel Kunst- en Cultuurcluster De Lievekamp:

- de huidige programmering, met incidentele verbreding topsegment;
- theater van de Stad als leidend principe;
- uitbouw van Productiehuis;
- ondersteunen amateurkunst en verenigingen (facilitair en productioneel);
- gezamenlijke programmering met Cultuurpodium Groene Engel (vanuit één 'hand') en verbinden van back & frontofficeonderdelen;
- verbinding met Muzelinck (organisatorisch en ruimtelijk, beleidsmatig ontwikkelen);
- uitbreiding filmprofiel (arthouse, streaming);
- volledige horeca (F&B) marktconform bedrijf, geen oneigenlijke mededinging;
- voortzetting en intensivering participatie OKVO;
- voortzetting stedelijk overleg;
- aanjaagfunctie wijken en kernen;
- optioneel: uitbreiding met meerdere functies zoals outdoor productie en programmering.

5.2 Globaal functioneel-ruimtelijk programma in relatie tot activiteiten

Uitgaande van het bovenstaande profiel zijn de essentialia met betrekking tot de ruimtelijke vormgeving als volgt samen te vatten:

- Nieuwe grote zaal
De organisatie heeft voor de uitbouw van het programmaprofiel en de rendabilisering tussen de kosten van de programmering en de recette een grotere en kwalitatievere zaal nodig. We adviseren (evenals BNN in haar rapport 'Quick Scan Scenariovergelijking ten behoeve van Theater De Lievekamp Oss', 7 juni 2017) een zaal met een publiekscapaciteit van 800 stoelen, voorzien van moderne en duurzame theatertechnische voorzieningen (hijsinstallatie, ledlichtinstallatie, breedbeeld laser projectie, multifunctioneel geluid).
 - Theater, muziek, musical, dans
 - Grote congressen met AV-faciliteit
 - Streaming
- Multifunctionele zaal
We adviseren voor de bovengenoemde diverse functionaliteiten een multifunctionele vlakke vloerzaal met een publiekscapaciteit van 300 *seated* en 600 staand.

Het betreft een zaal, waarin d.m.v. een inschuifbare tribune, hydraulisch podium en een flexibele theatertechnische inrichting, horecavoorziening in de zaal, diverse opstellingen gemaakt kunnen worden voor de programmix, zoals hierboven omschreven:

- Theaterprogramma's (seated)
- Concerten (seated)
- Muziekprogramma's (staand maximaal 600)
- Arthouse film (seated)
- Schoolvoorstellingen (voor en door scholen)
- Amateurkunst facilitering
- Presentatie participatieprojecten
- Kleine congressen met AV-faciliteit.

■ Nieuwe vestzakzaal

De huidige Maragzaal heeft een te kleine zaalbezetting om de vraag naar een (rendabele) programmering te kunnen beantwoorden. Upgrading naar een nieuwe vlakke vloerzaal met een seated publiekscapaciteit van 80-100 stoelen is gewenst. Programmering:

- Film
- Participatie projecten
- Schoolvoorstellingen
- Kindervoorstellingen/concerten
- Facilitering amateurkunst
- (Break out room) congressen

■ Multifunctionele zalen

Voor de facilitering van de repetities in de amateurkunst (theater, muziek, dans, beeldende kunst) zijn 6 ruimtes nodig van 100-150m² met een basisinrichting, afgestemd op het toekomstig gebruik. Deze zalen zijn multi-inzetbaar.

- Repetities amateurkunst
- Cultuureducatie muziek (muziekensembles, literatuur, theater etc.)
- Participatieprojecten
- Break out rooms congressen
- Vergaderfaciliteit

■ Drie specifieke ruimtes voor Cultuureducatie en amateurkunst

Voor de facilitering van de cultuureducatie en de amateurkunst zijn drie specifieke ruimtes opgenomen, die gezien hun aard en inrichting niet multifunctioneel kunnen worden ingericht. Het betreft:

- Een atelier voor boetseren en beeldhouwen
- Een atelier voor edelsmeden
- Een atelier voor tekenen en schilderen

Daarnaast zijn twee specifieke popoefenruimten opgenomen. Deze zijn uitgevoerd als doos-in-doos en daarmee volledig geluidsdicht.

■ Horeca

De horeca is te onderscheiden in twee facilitaire stromen: enerzijds de horeca, die gekoppeld is aan activiteiten (foyers, verhuringen, zaalhoreca) en anderzijds de dagelijkse horecavoorziening die voor alle deelnemers en bezoekers een regulier assortiment F&B verzorgt.

In de ruimtestaat zijn deze ook onderscheiden beschreven. Daarbij behorend uiteraard: opslag, keuken, etc.

- Kantoren, opslag en diverse afgestemd op de (toekomstige) bezetting van het gebouw.

Bovenstaande beschrijving van de ruimtebehoefte is uitgewerkt in de als bijlage 1 bijgevoegde ruimtestaat.

Op basis van dit huisvestingsprogramma kan als vervolgstap een programma van eisen voor de toekomstige huisvesting van De Lievekamp worden uitgewerkt. Vanzelfsprekend zal het gebouw moeten voldoen aan de actuele wet- en regelgeving. Duurzaamheidseisen maken daarvan onderdeel uit en er dient na te worden gegaan of - en welke ambities de gemeente Oss en De Lievekamp daarenboven hebben. Een energiezuiniger gebouw zal normaliter leiden tot lagere energielasten en daarmee een positief effect hebben op de gebouw gebonden exploitatiekosten.

5.2.1 Locatieverkenning en huisvestingsscenario's

5.2.1.1 Locatie Raadhuislaan

In eerder uitgevoerde onderzoeken zijn (ver)nieuwbouwmogelijkheden voor De Lievekamp op de huidige locatie aan de Raadhuislaan onderzocht. Het inhoudelijk/artistieke profiel en het bijbehorende functioneel-ruimtelijk programma van eisen vraagt om fundamentele wijzigingen in de huisvesting. De leeftijd en technische staat van het huidige complex (zie inleiding) alsmede de stedenbouwkundige visie van de gemeente op de Raadhuislaan, leiden tot het inzicht dat alleen nieuwbouw zal beantwoorden aan de ambities van De Lievekamp.

In eerste instantie zijn diverse (ver)nieuwbouwvarianten de revue gepasseerd; in het verlengde van het eerdergenoemde BBN-onderzoek van 2017. Op basis van de actuele inzichten concluderen wij dat verbouwoplossing zullen leiden tot suboptimale oplossingen. De belangrijkste argumenten daarvoor zijn:

- Gewenste functionaliteit: Er moet een nieuwe, grotere Grote Zaal worden gerealiseerd. Er is behoefte aan grotere multifunctionele ruimten nabij de zalen, die op dit moment niet voorhanden zijn. De Kleine Zaal zou op zichzelf behouden kunnen worden, maar gezien de stevige ingrepen om de gewenste multifunctionaliteit te realiseren en de centrale ligging in het complex, ligt dit niet voor de hand.
- Staat en aard van het complex: een deel van het gebouw is verouderd. Het kostenniveau van verbouw ligt hier niet substantieel lager dan dat van nieuwbouw. De indelingen van de Bibliotheek en Muzelinck sluiten slecht aan bij het functioneel-ruimtelijk programma.
- Lappendeken: het complex is een lappendeken van bouwdelen. Om de (publieks)logistiek op orde te krijgen, zijn zware ingrepen nodig, waarbij een optimale huisvestingssituatie niet kan worden gegarandeerd.
- Stedenbouw en architectuur: Het gebouw 'knelt' in de situatie. Door de vele verbouwingen in het verleden met elk een eigen stijl, is de (architectonische) samenhang verdwenen. Zie ook bijlage 2. Een samenhangend gevelontwerp is zeer wenselijk.

In eerste instantie zijn de volgende nieuwbouwscenario's verkend:

- Raadshuislaan: gefaseerde aanpak met een tijdelijke grote zaal op de huidige plek van de bibliotheek. In dit scenario wordt eerst de bibliotheek gesloopt (1) en vervolgens een tijdelijke grote zaal gerealiseerd en in gebruik genomen (2). Daarna wordt een definitieve grote zaal gebouwd en in gebruik genomen (3).
De tijdelijke zaal wordt weer gesloopt (4) en de rest van het programma wordt gerealiseerd (5).
Nadelen van dit scenario zijn:
 - de relatief hoge investeringskosten voor een tijdelijke grote zaal;
 - minder mogelijkheden voor de ontwikkeling van optimale plattegronden doordat rekening moet worden gehouden met een doorlopende exploitatie tijdens de gefaseerde realisatie;
 - een suboptimale tijdelijke situatie gedurende een aantal jaren, waarbij concessies moeten worden gedaan aan de programmering en publieksbeleving.
- Raadshuislaan: volledige sloop en nieuwbouw. Nadelen van dit scenario zijn:
 - sluiting van De Lievekamp gedurende de uitvoeringswerkzaamheden;
 - of het tijdelijk elders huisvesten van De Lievekamp of een deel van haar activiteiten. Dit leidt tot een suboptimale tijdelijke situatie gedurende een aantal jaren, waarbij concessies moeten worden gedaan aan de programmering en publieksbeleving.
- Raadshuislaan: gefaseerde aanpak met permanente grote zaal op de huidige plek van de bibliotheek. Zie uitwerking in de volgende paragraaf.
- Raadshuislaan: betrekken naastgelegen locatie Raadshuislaan 4 bij de ontwikkeling, waardoor volledige nieuwbouw in één bouwstroom kan worden gerealiseerd. Zie uitwerking in de volgende paragraaf.

Vanwege de nadelige effecten sluiten de eerste twee scenario's niet goed aan op de nieuwe positionering. Deze zijn daarom niet nader onderzocht.

5.2.1.2 *Uitgewerkte huisvestingsscenario's locatie Raadshuislaan*

De stedenbouwkundige van de gemeente Oss heeft een analyse en een nadere verkenning van de scenario's aan de Raadshuislaan opgesteld. Het resultaat hiervan treft u aan in bijlage 2. De verkende scenario's zijn:

1. Nieuwbouw op de huidige locatie aan de Raadshuislaan met grote zaal op de huidige plek van de bibliotheek.
2. Nieuwbouw op de huidige en de naastgelegen locatie (nr. 4) aan de Raadshuislaan.

Uit de verkenning blijkt dat beide scenario's goede mogelijkheden bieden voor de realisatie van het programma van eisen en een goede stedenbouwkundige inpassing. Mogelijk zijn extra parkeerplaatsen nodig.

Voordeel van het tweede scenario is de mogelijkheid om de nieuwbouw in één bouwstroom te realiseren. Tijdens de bouw kan het huidige theater blijven functioneren. Daarenboven geeft het tweede scenario ruimte voor aanvullende ontwikkelingen (bijvoorbeeld woningbouw/ werken als kostendrager).

Tot slot is er ruimte om verdergaande integratie op te zoeken (bijvoorbeeld tussen theater en woningbouw). Uitgangspunt voor dit gebied is een stedelijke mix van functies (cultuur, wonen, werken etc.). Een belangrijk voordeel van dit scenario is dat dit een echte gebiedsontwikkeling en transformatie van de Raadhuislaan op gang brengt. De meerwaarde, kansen, kwaliteiten en mogelijkheden van een integrale ontwikkeling zijn veel hoger dan bij individuele ontwikkelingen. Een integrale ontwikkeling past uitstekend bij een stedelijk gemengd gebied.

5.2.1.3 Centrumlocatie

Naast de huidige locatie aan de Raadhuislaan zijn drie locaties in het centrum verkend:

- locatie Burgwal/Oostwal;
- locatie Eikenboomgaard/Oostwal;
- locatie Terwaenen/Eikenboomgaardplein.

De eerste twee locaties blijken niet echt geschikt te zijn voor een theater met het gegeven programma van eisen. Bovendien zouden veel eigendommen van verschillende eigenaren verworven moeten worden. Ontwikkeling op deze locaties is derhalve niet kansrijk.

De verwerving van de locatie Terwaenen/Eikenboomgaard is minder complex omdat er minder eigenaren bij betrokken zijn dan bij de andere locaties, maar het is nog steeds een lastige opgave. Ruimtelijk gezien ligt deze locatie gunstig, aan belangrijke toegangen van het centrum en direct aan het plein.

6 Samenvatting en conclusies

6.1 Dominante ontwikkelingen ten aanzien van huisvestingssituatie

De gemeente Oss heeft in het kader van de herhuisvesting van De Lievekamp een onderzoek doen plaatsvinden naar de toekomstige positionering van De Lievekamp, als onderlegger voor een nieuw huisvestingsprogramma.

Er zijn twee dominante ontwikkelingen die de toekomstige huisvestingssituatie beïnvloeden:

1. *Artistiek/beleidsmatige ontwikkeling Theater De Lievekamp*

Theater De Lievekamp ontwikkelt zich de laatste jaren van een traditionele schouwburg in de richting van een podium voor de gehele stad.

Het theater heeft in 2017 met het project 'Theater van de Stad' ingezet op beleid, waarbij óók rekening wordt gehouden met de kwetsbaarste personen en groepen uit de Osse samenleving. Door hen een plek te geven op het podium zélf of uit te nodigen om de soms te hoge drempel van het theater over te stappen en te genieten van een betekenisvol moment in de theaterzaal, is speciaal met en voor hen programma-aanbod ontwikkeld en gecreëerd.

Deze nieuwe oriëntering als 'Theater van de Stad' en de uitbouw daarvan vraagt om een nieuwe visie op huisvesting. Het traditionele 'huis' voldoet niet meer aan de kwalitatieve koerswijziging van het theater.

2. *Knellende huisvesting*

Het gebouw – 50 jaar oud – is steeds meer een beperking. Niet alleen de staat van het groot onderhoud baart zorgen, ook routing en het comfort in het gebouw is – ondanks inzet van eigen middelen – steeds meer gedateerd. Bijkomend artistiek-inhoudelijk feit is, dat vanwege de huidige toneelgrootte en de hoogte van de toneeltoren steeds meer producties Oss zullen gaan mijden. Dit alles samen maakt dat De Lievekamp de komende jaren steeds meer op achterstand zal komen te staan.

Met een groeiend aantal bezoekers, sluitende exploitatie, stevige reserves en voldoende liquiditeit staat De Lievekamp nu nog in haar kracht, maar ingrijpende verbouw of nieuwbouw is nodig om niet te overbruggen achterstand te vermijden.

Met de verhuizing van de Bibliotheek komt ruimte vrij naast het theater.

Daarmee ontstaat opnieuw momentum om met de gemeente Oss in gesprek te gaan over de toekomst van Theater De Lievekamp.

6.2 Onderzoek

In het onderhavige onderzoek wordt de positionering van De Lievekamp nader verkend en beschreven, ook in relatie tot stedelijke culturele partners. In de slotparagrafen leidt deze toekomstvisie tot een programma voor de nieuwe huisvesting.

6.2.1 Theater van de Stad is leidend principe

Wij constateren dat de koers die is ingezet richting Theater van de Stad wordt gewenst en gedragen door de gemeente Oss en culturele en maatschappelijke partners.

De Lievekamp staat nu nog aan het begin van deze ontwikkeling en zowel de omgeving, als De Lievekamp zelf ziet –met inbegrip van de huidige kwaliteitsprogrammering- veel kansen voor verdere extrapolatie van dit profiel. Deze beweging wordt ook ondersteund door ontwikkelingen elders in den lande, waar theaters ook steeds meer kiezen voor een breed profiel, dat niet alleen de 'traditionele' bezoeker bedient, maar nadrukkelijk op zoek gaat naar verbreding van de doelgroepen en dus ook het aanbod (nieuwe product-markt combinaties). Dat leidt tevens tot een nieuwe vorm van programmeren, die aansluit bij de doelgroep en vanuit verschillende culturele domeinen (educatie, participatie, presentatie) haar inspiratie vindt.

Theater van de Stad is het leidend principe voor de toekomstige positionering. De Lievekamp ontwikkelt zich van theater naar een Kunst- en Cultuurcluster. Dat is een huis en een organisatie waarin de volle breedte (de keten) en diepte (doelgroepen en programma's) van het culturele spectrum wordt bediend. Een cultureel en maatschappelijk relevante voorziening.

Het gebouw wordt zoveel mogelijk (integraal) benut, er is een optimale openstelling, veel inzet op benadering van nieuwe publieksgroepen en werken in een combinatie van vrijwilligers en een professionele staf.

6.2.2 Samenwerking met culturele partners

Wij adviseren de gezamenlijke huisvesting van de kernorganisatie en de publieksruimtes van Muzelinck in het (vernieuwde) complex van De Lievekamp te continueren en te werken aan een samenwerkingsvorm, die de bovenstaande samenhang tussen de domeinen presentatie, educatie en participatie optimaal waarborgt. Mede in dat licht kan de herpositionering van Muzelinck gestalte krijgen. De natuurlijke partners wonen immers al bij elkaar. Daaruit kan inhoudelijke en organisatorische synergie ontstaan.

Wij adviseren tevens om de kans tot intensieve samenwerking met Cultuurpodium Groene Engel aan te pakken en partijen in een niet vrijblijvend samenwerkingsverband bij elkaar te brengen. Beide directies hebben de intentie uitgesproken om in seizoen '20- '21 daarvan serieus werk te maken.

De positie en profilering van de podiumkunsten in Oss zou daarmee een belangrijke stap voorwaarts kunnen zetten en de continuïteit van de organisaties kan worden gewaarborgd.

6.2.3 Positionering

De Lievekamp moet een herkenbare positie innemen in het geheel van maatschappelijk culturele diensten. Samengevat komen wij tot de volgende positionering:

- Positie ten opzichte van andere dienstverleners in de stad: De Lievekamp zoekt samenwerking en verbinding met instellingen uit het maatschappelijk middenveld om het publiek in de breedte zo goed mogelijk te bedienen in het kader van het profiel 'Theater van de Stad'. De Lievekamp profileert zich hierin als 'cultuuraanbieder'.
- Positie ten opzichte van andere culturele instellingen in de stad: Samenwerking en afstemming (inhoudelijk en organisatorisch) tussen de andere culturele instellingen, met name op het terrein van de

podiumkunsten is wenselijk en noodzakelijk, zowel voor het aanbod aan de burgers, als voor een gezonde bedrijfsvoering van alle instellingen. De Lievekamp kan daarin een voortrekkersrol vervullen, als grootste en meest gefaciliteerde aanbieder.

- Positie ten opzichte van andere theaters in Oss en de regio: De Lievekamp positioneert zich – binnen de scope van de collega instellingen in de regio – het meest duidelijk als 'kunst- en cultuurcluster' met 'Theater van de Stad' als leidend principe.

6.2.4 Huisvesting

Het gebouw moet De Lievekamp in staat stellen om deze regiofunctie te blijven vervullen en de producties van de toekomst kunnen faciliteren. Om aan de regionale vraag naar de breedte van het landelijk aanbod te kunnen blijven voldoen, is een upgradering van de kwaliteit en de kwantiteit (aantal stoelen) van de grote zaal van belang. Grote en middelgrote producties 'reizen' steeds minder en kiezen die theaters, waarin kwaliteit van de performance en rendabiliteit het meest gewaarborgd zijn. Bovendien ontwikkelt de aard van de producties zich, zowel inhoudelijk (multidisciplinair) als technisch.

Het veranderende programmatisch aanbod en een moderne theaterbeleving stellen nieuwe eisen aan het gebouw. Het gebouw zoals dat in de loop der tijd is ontstaan, beantwoordt onvoldoende aan deze eisen. Met het brede profiel 'Theater van de Stad' is een accommodatie noodzakelijk, die meer is dan de culturele uiting zelf. Dat geldt zowel voor de verbreding naar participatie en educatie, als voor de 'verblijfsbeleving' waar *hospitality* en horeca een niet meer weg te denken betekenis hebben.

Ook voor de zakelijke markt moet het gebouw en haar organisatie dé plek in Oss en omstreken zijn, waar men gebruik van wil maken. Ook daarvoor een is upgradering van kwaliteit en kwantiteit van het gebouw noodzakelijk.

Het artistiek-inhoudelijke profiel is vertaald naar een gewenst huisvestingsprogramma. Samengevat:

- een nieuwe grote zaal met een publiekscapaciteit van 800 stoelen;
- een multifunctionele vlakke vloerzaal met een inschuifbare tribune (300 stoelen), waarin tevens activiteiten met staand publiek (maximaal 600 bezoekers) kunnen worden geprogrammeerd;
- een nieuwe vestzakzaal met 80-100 stoelen;
- multifunctionele zalen voor o.a. amateurkunst, vergaderen en congressen;
- drie specifieke beeldende ateliers voor amateurkunst;
- foyers bij de zalen en een dagelijkse horecavoorziening;
- kantoren en ondersteunende, facilitaire ruimten bij de bovenstaande functies.

Het totale ruimteprogramma is in deze fase geraamd op ca. 10.000 m2 bruto vloeroppervlakte.

Het inhoudelijk/artistieke profiel en het bijbehorende functioneel-ruimtelijk programma van eisen vraagt om fundamentele wijzigingen in de huisvesting.

De leeftijd en staat van het huidige complex en de stedenbouwkundige visie van de gemeente op de Raadhuislaan, leiden tot het inzicht dat alleen nieuwbouw zal beantwoorden aan de positionering van De Lievekamp. Hiervoor zijn verschillende scenario's verkend, zowel aan de Raadhuislaan als in het stadscentrum.

Meest kansrijk zijn:

1. Nieuwbouw op de huidige locatie aan de Raadhuislaan met grote zaal op de huidige plek van de bibliotheek.
2. Nieuwbouw op een combinatie van de huidige en de naastgelegen locatie (nr. 4) aan de Raadhuislaan.

6.2.5 Tot slot

Dit positioneringsonderzoek beschrijft de ontwikkeling van De Lievekamp in relatie tot haar omgeving. Het benadrukt ook de noodzaak en urgentie voor vernieuwing van de huisvesting. Het aanstaande vertrek van de Bibliotheek en de mogelijkheid om het daarnaast gelegen perceel Raadhuislaan 4 bij de planontwikkeling te betrekken, bieden uitstekende kansen voor verwezenlijking van de visie en ambities van De Lievekamp. Dit rapport biedt een basis voor verdere planvorming ten aanzien van de organisatie, de huisvesting en de businessplanning van De Lievekamp.

Bijlagen

b1 Ruimtestaat huisvestingsbehoefte

b2 Huisvestingsscenario's Kunst- en Cultuurcluster De Lievekamp

Bijlage 1 Ruimtestaat huisvestingsbehoefte

Ruimtestaat huisvestingsbehoefte Kunst- en cultuurcluster De Lievekamp

Versie 26 juni 2020

Ruimte- nummer	Ruimte omschrijving	Aantal ruimten	Opp. NO per ruimte [m2]	Opp. NO sub- totaal [m2]	Opp. NO totaal [m2]	factor BVO/NO	Opp. BVO totaal [m2]	Afmetingen			Toelichting	Niveau 0 (mv / mv+1m)	Niveau -1/1/2/3 (verdieping)
								l	b	h			
A	Grote zaal (podium)				1588	1,50	2.382				800 stoelen	1.906	476
A01	Zaal, balkon en voortoneel	1	640		640								
A01a	zaal	1		460						13 à 14	0,8 m2 per stoel		
A01b	balkon	1		180							225 stoelen		
A01c	zaalbrug	2		0				1	18,0		in vrije ruimte zaal		
A02	Toneel	1	762		762					26	inclusief rollenzolder vanaf toneel gemeten		
A02a	speelvak	1		196				14	14,0				
A02b	afstopping	2		112				14	4,0				
A02c	zijtrekken	2		28				14	1,0				
A02d	zijtoneel	2		112				14	4,0				
A02e	voortoneel	1		56				2	28,0				
A02f	achtertoneel	1		168				6	28,0				
A02g	zijbruggen boven zijtoneel	2		0							inclusief bereikbare opslag en omloop		
A02h	achterbrug boven achtertoneel	1		0							niet bouwkundig		
A02i	portaalbrug boven toneel	1		0							niet bouwkundig		
A02j	Orkestbak	1		90							niet bouwkundig		
A03	Lichtcabine/projectieruimte	1	20		20						ook in zaaloppervlak meegenomen		
A04	Geluidsregie				p.m.						ook in zaaloppervlak meegenomen		
A05	Rollenzolder				p.m.						niet bouwkundig, wel in volume A02		
A06	Machineruimte trekken	2	55		110						situëren in het verlengde van de 70 trekken		
A07	Dimmeruimte/versterkeruimte	2	8		16								
A08	Stoelenberging zaal	1	40		40						l.v.m orkestbak		
B	Multifunctionele zaal (vlakke vloer)				596	1,50	894				300 stoelen, max. ca. 600 staanplaatsen	894	0
B01	Vlakke vloerzaal	1	375		375			25	15,0	9,5	inc 2,5 m brughoogte, 7 m vrije hoogte		
B01a	podium							12	15,0		hefpodium 15x8 m2		
B01b	tribune							13	15,0				
B01c	4 bruggen in de breedte										niet bouwkundig		
B01d	2 zijbruggen										niet bouwkundig		
B02	Omloop om toneelzijde		86		86								
B02a	zijomloop	2		48				12	2,0	2,6	beide zijden		
B02b	achteromloop	1		38				2	19,0	2,6			
B03	Nissen achterbarren	2	2,5		5						uit het zicht afgewerkt		
B04	Dimmeruimte	1	4		4								
B05	Projectie- en regiecabine	1	16		16								
B06	BerGING bij zaal	1	80		80						inclusief goederenheffer		
B07	BerGING mobiele barren, horecaopslag, emballage	1	30		30						onderdeel zaalvolume		
C	Vestzakzaal				175	1,50	263				80-100 stoelen	0	263
C01	Zaal incl. regie				135			15	9,0		vlakke vloer		
C01a	tribune			67,5				7,5	9,0		8 rijen van 12, 2 zijpanden, inschuiftribune		
C01b	Toneel			67,5				7,5	9,0	5	vrije hoogte, geen omloop gerekend!		
C02	Dimmeruimte	1	4		4								
C03	Projectie- en regiecabine	1	16		16								
C04	BerGING Vestzakzaal	1	20		20								
D	Kleedkamers c.a.				386	1,50	579				Voor de drie zalen	0	579
D01	Artsienfoyer	1	100		100						voorzien van daglicht		
D02	Toiletten artiestenfoyer	2	2		4								
D03	Kleedkamers 1 persoons	2	12		24								
D04	Toiletten kleedkamers 1 persoons	2	2		4								
D05	Douches kleedkamers 1 persoons	2	2		4								
D06	Kleedkamers 2 persoons	2	12		24								
D07	Toiletten kleedkamers 2 persoons	2	2		4								
D08	Douches kleedkamers 2 persoons	2	2		4								
D09	Kleedkamers vierpersoons	4	16		64								
D10	Kleedkamers tienpersoons	2	20		40								
D11	Kleedkamers twintigpersoons	2	30		60								
D12	Toiletten kleedkamers 4, 10, 20 persoons (MV)	8	2		16								
D13	Douches kleedkamers 4, 10, 20 persoons (MV)	12	2		24								
D14	Miva artiesten	1	4		4								
D15	Wasruimte	1	10		10						wasmachine en droger		
D16	Opslag kleedkisten	1	0		0						in verkeersruimte		
E	Backstage ruimten				366	1,50	579					579	0
E01	Werkplaats techniek	1	60		60					≥4	incl. lampen, filters, etc.		
E02	Decoropslag	1	40		40						alleen tijdelijk		
E03	Vleugelberging	0	12		0						op achtertoneel (zie A02f)		
E04	Kantoor techniek	1	20		20								
E05	Laad- en losruimte + perron grote zaal	1	117		117			26	4,5	≥4,4	inclusief platform, 4,4 meter vrije hoogte		
E06	Laad- en losruimte + perron vestzakzaal	1	32		32								
E07	Laad- en losruimte + perron mf zaal	1	117		117			26	4,5	≥4,4	inclusief platform, 4,4 meter vrije hoogte		
F	Publieksvoorzieningen				1610	1,50	2.415					1.449	966
F01	Entree	1			50								
F02	Foyers	ntb			1100						1100 personen; incl. horecauitgifte		
F03	Receptie, kassakantoor, administratie	1	35		35								
F04	Garderobe bewaakt	1	88		88						1100 jassen		
F05	Kouken, drinkopslag, emballage, kleedkamers, etc	1	217		217						ntb advh aantal foyers		
F06	Toiletten mvv	44	2,5		110								
F07	Toiletten IT/ign	2	5		10								
G	Café				412	1,50	618					618	0
G01	Publieksvloer en bar				302						incl. horecauitgifte		
G02	Bereidings- en speelkeuken				60						kleine en grote kaart		
G03	Koel- en vriescellen				20								
G04	Magazijnen, emballage				30								
H	Kantoren c.a.				220	1,50	330					0	330
H01	Werkplekken												
H02	Werkkamers												
H03	Kleedkamer serviceteam												
H04	Vergaderruimten												
H05	Pauzeruimte personeel										1x10 personen=20m2, 2x4 personen=2x8m2		
H06	Archiefuimte										wens, incl. terras		
H07	BerGING kantoorbenodigdheden												
H08	Reproruimte												
H09	Sanitar personeel												
I	Multifunctionele studio's en ateliers				1265	1,50	1.898					0	1.898
I01	Algemeen	1	20		20								
I02	Popoefenruimten	2	50		100								
I03	Multifunctionele zaal A	2	150		300						scholen, ensemble, breakout, dans, etc.		
I04	Multifunctionele zaal B	4	100		400						scholen, ensemble, breakout, dans, etc.		
I05	BerGINGen mf zalen	6	20		120						naast elke mf zaal		
I06	Atelier smeden	1	70		70						onderwijs, cursussen en amateurkunst		
I07	Atelier keramiek	1	100		100						cursussen en amateurkunst		
I08	Atelier tekenen	1	90		90						cursussen en amateurkunst		
I09	BerGINGen ateliers	3	15		45						naast elk atelier		
I10	Overruimte keramiek	1	20		20						naast atelier keramiek		
J	Facilitaire ruimten				120	1,50	180					180	0
J01	Containerberging	1	20		20								
J02	Diverse bergingen				80								
J03	Diverse schoonmaakkasten/-magazijnen				20								
TOTAAL					6758		10.137					5.626	4.511
K	Gebouwgebonden buitenvoorzieningen						p.m.						
K01	Rookterras personeel en artiesten												
K02	Rookterras bezoekers												
K03	BerGING afvalcontainers												
K04	Opstelplaats oplegger artiesten												
K05	(Brom-)fietsenstalling personeel												
K06	(Brom-)fietsenstalling bezoekers												
K07	Parkeerplaatsen personeel												
K08	Parkeerplaatsen bezoekers												
K09	Parkeerplaatsen artiesten												
K10	Parkeerplaatsen MIVA												

Bijlage 2 Huisvestingsscenario's Kunst- en Cultuurcluster De Lievekamp

Kunst- en Cultuurcluster de Lievekamp

Huisvestingsscenario's Kunst- en Cultuurcluster de Lievekamp
Onderdeel van rapportage Positionering De Lievekamp Oss

10 september 2020
Astrid Kepers
Gemeente Oss

Korte historie cultuurcluster Lievekamp

De Lievekamp is een waardevolle voorziening voor Oss. Het theater speelt een cruciale rol in het culturele aanbod in de stad en in de regio. De Lievekamp opende zijn deuren in 1968 en vormde toen samen met de bibliotheek en de vrije akademie een sociaal cultureel centrum. Het complex is sindsdien enkele malen verbouwd en uitgebreid. Poppentheater Marag kreeg een plek, de bibliotheek werd uitgebreid evenals de Muzelinck, centrum voor de kunsten. Ook het theater is uitgebreid, onder andere met een kleine zaal, foyers en entreeruimte.

De vele uitbreidingen en verbouwingen hebben hun sporen achtergelaten, elk met een eigen stijl en vormgeving. Het huidige complex is een mix van veel verschillende bouwstijlen en vormt geen samenhangend gebouw. Ook is het gebouw steeds dichterbij de Raadhuislaan komen te staan. Er is nauwelijks pleinruimte meer over voor het gebouw. De fietsenstalling voor de bibliotheek neemt bovendien een groot deel in beslag.

Huidige situatie

Alle drie de functies zitten in een verouderd pand. De ruimtes sluiten onvoldoende aan bij de huidige behoeftes, functies en bijbehorend ruimtebeslag. Voor de Lievekamp geldt specifiek dat het toneel in de grote zaal te smal is, dat er maar 1 in plaats van 2 zijtonelen zijn en dat de toneeltoren te laag is. Er zijn te weinig zitplaatsen in de zalen en de beenruimte is te beperkt. In het verleden hebben diverse aanpassingen en verbouwingen plaatsgevonden, met name bij de entree, ontvangstruimtes en café.

Toekomst cultuurcluster “Lievekamp 2”

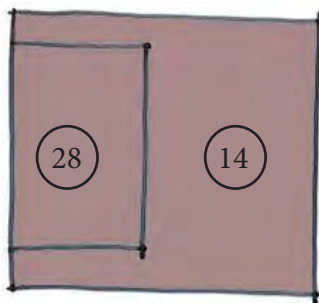
De Bibliotheek gaat binnen afzienbare tijd verhuizen naar het Walkwartier in het centrum om daar onderdeel uit te maken van het Uithuis. De verschillende functies die nu ondergebracht zijn in één Muzelinck spreiden zich uit over de stad. Met name de popoefenruimtes en ateliers zullen op deze locatie doorgaan.

In opdracht van de gemeente Oss is een positioneringsonderzoek opgesteld over de toekomst van de Lievekamp. Daarbij is goed gekeken naar de Osse situatie en naar de positie en kansen in de regio. Het theater heeft immers een regionale uitstraling en publiek. In het positioneringsonderzoek is een programma van eisen opgenomen. In de voorliggende studie is gekeken naar de ruimtelijke vertaling hiervan.

Programma van eisen cultuurcluster “Lievekamp 2”

Hiernaast is de footprint weergegeven van het programma van eisen voor de Lievekamp 2. Dit geeft schematisch het ruimtebeslag weer op de begane grond. Ook op andere verdiepingen liggen ruimtes. Voor de inpassingsstudie is in dit geval met name de footprint relevant, de ligging van de toneeltoren (vanwege de hoogte), de entree, het laden en lossen en de horeca. Er is bij de footprint uitgegaan van functies die persé op de begane grond moeten liggen. Alle andere functies liggen op een andere verdieping.

Het totale oppervlak van de footprint is 5626 m² BVO. Uitgangspunt daarbij is dat de Vestzakzaal op de verdieping ligt. Als deze ook op de begane grond ligt, wordt de footprint 5889 m² BVO.

Grote zaal

35m x 32m

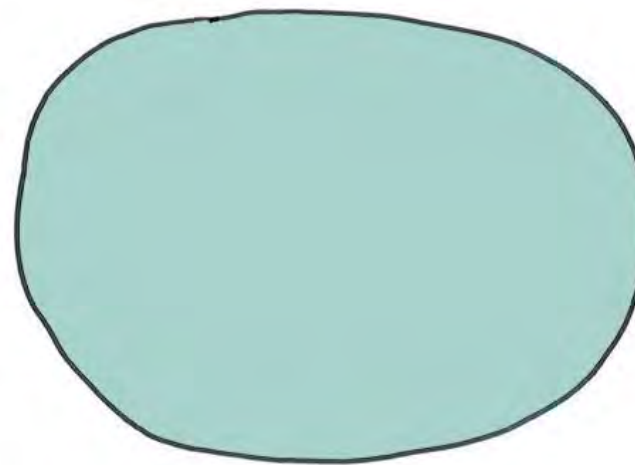
NB: Inclusief omloop

Multifunctionele zaal

27m x 19m

NB: Inclusief omloop en maatregelen geluid (doos in doos)

Foyer, café, backstage, etc.

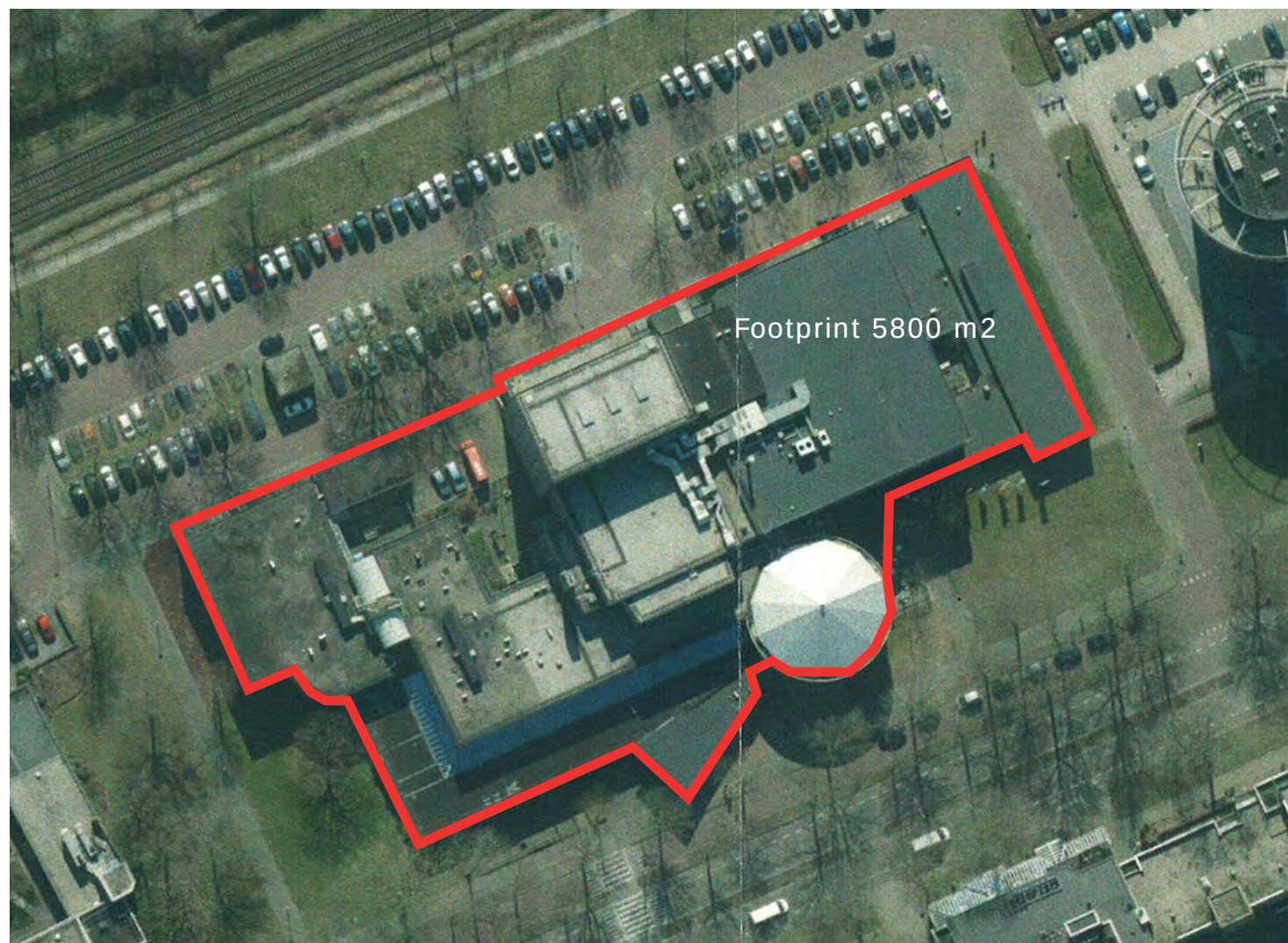
Backstageruimten, receptie, garderobe, entree, bergingen, keuken, koeling, toiletten etc. 2826 m² (inclusief inpandig laden en lossen)

Inpandige laad- en losruimte (la/lo)

4,5m x 26m
NB per zaal 1 benodigd!

Totale oppervlakte gebouw
bedraagt 10.137m² BVO

1 Locatie Raadhuislaan

Analyse locatie Raadhuislaan (footprint)

De footprint van de huidige Lievekamp en Muzelink is samen ongeveer 4000 m². De huidige bibliotheek heeft een footprint van ongeveer 1800 m². De totale footprint is op dit moment 5800 m². In bovenstaande luchtfoto is duidelijk te zien dat het gebouw “knelt” in de situatie. Er is nauwelijks groene ruimte rondom het gebouw en het staat dicht op de wegen rondom. Laden en lossen gebeurt in de openbare ruimte (en blokkeert dan het verkeer op de parkeerplaats). Het gebouw staat dicht op de Raadhuislaan. Dat geeft een benauwde en opgepropte uitstraling aan het theater. Er is nauwelijks pleinruimte voor het gebouw. Als je de entree uitloopt sta je al bijna op de parallelweg.

In bovenstaande studie is te zien wat het effect is van een footprint van 5626 m². Deze footprint is maar een fractie kleiner dan de huidige footprint. Daarbij is uitgegaan van een ideale situatie. Alle ruimtes passen dan naadloos in elkaar en vormen een rechtehoek. Als een architect een gebouw gaat ontwerpen, is het maar de vraag of dit daadwerkelijk zo efficiënt gemaakt kan worden. In de praktijk zal het gebouw niet zo compact gemaakt kunnen worden. Ook deze footprint zal gaan “knellen” in de situatie. Zeker omdat een maximale inspanning is verricht om zoveel mogelijk m²'s op de verdieping te situeren.

Analyse locatie Raadhuislaan (massa)

Behalve de footprint is ook de totale bouwhoogte van belang om mee te nemen. De locatie aan de Raadhuislaan kan een stedelijke bouwhoogte aan. Aan de zuidzijde van de Raadhuislaan staan losstaande gebouwen in het groen. Door deze situering kan de bouwhoogte forser zijn. Het stapelen van programma op deze plek past ruimtelijk in de omgeving. Bij de footprint van 5626 m² zal de Vestzakzaal op de verdieping gerealiseerd worden en leiden tot een hogere verdiepingshoogte dan nu het geval is. De hoogte van de toneeltoren van 28m is ook hoger dan nu het geval is. Maar dit is ruimtelijk inpasbaar op deze locatie.

Theater open tijdens (ver)bouw: drie scenario's

Uitgangspunt is dat het theater open moet blijven tijdens de bouw. Er zijn 3 mogelijke scenario's.

Scenario 1: Gefaseerde ontwikkeling op huidige locatie met handhaving van functies tijdens bouw

Ontwikkeling op de locatie zelf in gefaseerde bouwstromen is een behoorlijk lastige opgave. Ondanks dat er ruimte komt omdat de bibliotheek deze locatie verlaat en daarmee kan bieden tot gefaseerd ontwikkelen. Te allen tijde moeten de voorstellingen in de grote zaal en lessen door kunnen gaan. Elke bouwfase mag het dagelijks functioneren niet ernstig be-

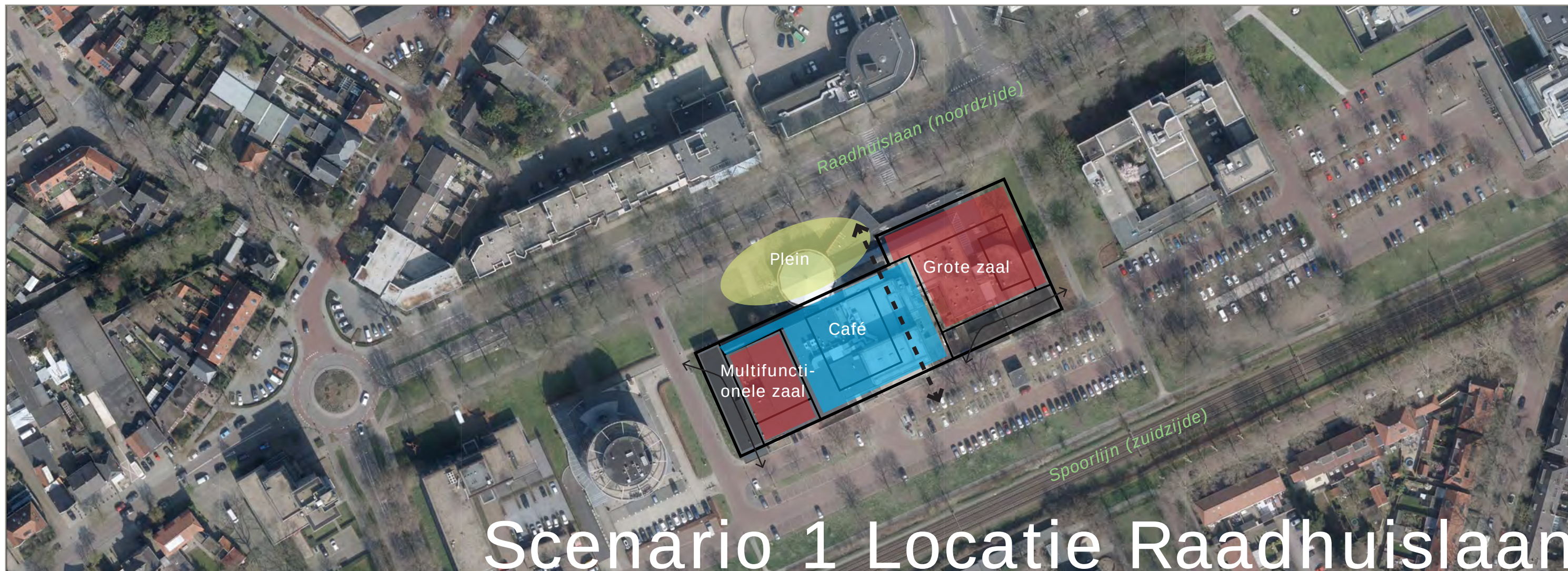
lemmeren. En uiteindelijk moeten alle bouwfasen bij elkaar aansluiten en een samenhangend gebouw opleveren.

Scenario 2: Ontwikkeling op huidige locatie bibliotheek én naast-gelegen locatie met handhaving van huidige theater tijdens bouw

Er wordt in één keer een samenhangend gebouw ontworpen en gerealiseerd in één bouwstroom. Dat is eenvoudiger en goedkoper bouwen. Het huidige theater blijft draaien totdat het nieuwe theater af is. Dan kan in één keer over gegaan worden. Zodra het nieuwe theater klaar is kan de oude locatie in één bouwstroom herontwikkeld worden.

Scenario 3: Nieuw onderkomen op nieuwe plek

Het theater en de educatieve ruimten kunnen te allen tijde goed functioneren. Op het moment dat het nieuwe theater gereed is, kan in één keer over gegaan worden naar het nieuwe gebouw. Op de nieuwe locatie kan een nieuw samenhangend gebouw gerealiseerd worden. Het huidige gebouw wordt niet belast met de bouw. Zodra het nieuwe onderkomen in gebruik is kan de oude locatie herontwikkeld worden. Eveneens in één bouwstroom.

Scenario 1 Locatie Raadhuislaan

*Schematisch beeld van de footprint van het nieuwe programma van eisen (op schaal)
Uitgangspunt is gefaseerde nieuwbouw op huidige locatie.*

Ruimtelijk en functioneel

De Raadhuislaan is een geschikte locatie voor een zelfstandig theater. Door de zelfstandige positie in de ruimte zijn er meerdere mogelijkheden. Het kan opgebouwd zijn uit meerdere elementen. Maar het mag ook één groot gebouw zijn. Wel is het van belang dat het één samenhangend gebouw is. Door de vele verbouwingen in het verleden met elk een eigen stijl, is de samenhang verdwenen. Deze samenhang is cruciaal voor de uitstraling van het gebouw. Het gebouw is georiënteerd op de Raadhuislaan. Daar zit de hoofdentree. In de nieuwe situatie is echter ook ruimte om aan de achterzijde (parkeerterrein) een tweede entree te maken. Doordat het foyergebied doorlopend is van voor naar achter is deze dubbelentree ook mogelijk.

Een theater heeft een pleinruimte nodig om goed tot haar recht te komen en om mensen vooraf een goede entree te geven en na afloop de ruimte te geven het theater goed te verlaten. In de huidige situatie is het plein verdwenen onder de uitbreidingen. In de nieuwe situatie is er ruimte om een goede pleinruimte te maken aan de voorzijde, de Raadhuislaan. Uitgangspunt is dat het parkeerterrein intact blijft. Door de beperkte ruimte is het wel een uitdaging om het gebouw zo te ontwerpen dat het niet “knelt” in de ruimte en dat er een passende pleinruimte ontstaat.

Ontwikkeling

De bibliotheek verhuist naar het centrum. Op de locatie van de bibliotheek komt ruimte vrij voor een nieuwe grote theaterzaal. De huidige grote zaal kan daardoor blijven functioneren totdat de nieuwe zaal af is. Als de nieuwe grote zaal af is kan gestart worden met sloop en nieuwbouw van het overige deel. Dat betekent wel dat er tijdens deze fase geen multifunctionele zaal beschikbaar is en dat de grote zaal beperkte ruimte heeft voor horeca en foyer.

Er is geen ruimte voor aanvullende ontwikkelingen (bijvoorbeeld woningbouw als kostendrager) omdat het volledige gebied nodig is om het programma van eisen te huisvesten. Ideaal is de situatie van gefaseerde nieuwbouw niet. Het is door de decentrale ligging van de grote zaal lastiger om tot een goed eindgebouw te komen en de tussenfases zijn ook niet ideaal.

Footprint

De weergegeven footprint is 5650 m². Er is uitgegaan van het Programma van Eisen waarbij zoveel mogelijk programma naar de verdieping is verplaatst.

Bereikbaarheid

Het theater is goed bereikbaar met auto, fiets en OV (trein) voor zowel bezoekers uit de gemeente Oss als uit de regio. De locatie ligt op enige afstand van het centrum. Er is daarom beperkte wisselwerking met het centrum.

Loopafstand naar Station Oss

De loopafstand is 750 meter (10 minuten).

Parkeren

Ruim voldoende parkeerplaatsen op korte afstand. Dat komt met name omdat de piek van het parkeren van het theater 's avonds ligt en de piek van het parkeren van kantoren overdag. Dezelfde parkeerplaatsen kunnen dan voor meerdere functies gebruikt worden. De druk op deze parkeerplaatsen wordt echter steeds hoger. Wellicht dat op termijn meer parkeerplaatsen noodzakelijk zijn. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een verhoogd parkeerdek parallel aan de spoorbaan.

Laden en lossen

De multifunctionele zaal en de grote theaterzaal krijgen een eigen inpandige laad- en loshof aan respectievelijk de zijde van de Rabobank en aan de zijde van het parkeerterrein.

Scenario 2 Locatie Raadhuislaan

Schematisch beeld van de footprint van het nieuwe programma van eisen (op schaal)

Uitgangspunt is nieuwbouw op een gedeelte van de huidige locatie en de naastgelegen locatie

Ruimtelijk en functioneel

De Raadhuislaan is een geschikte locatie voor een zelfstandig theater. Door de zelfstandige positie in de ruimte zijn er meerdere mogelijkheden. Het is wel van belang dat het één samenhangend gebouw is. Deze samenhang is cruciaal voor de uitstraling.

Bij de herontwikkeling van de twee locaties is het van belang dat er in totaal twee of drie gebouwen, in een ontspannen groene setting, terugkomen op de locaties om aan te blijven sluiten bij het beeld van de Raadhuislaan. Door de herontwikkeling is het mogelijk om de gebouwen voldoende ruimte te geven rondom. Daarbij is het uitgangspunt een gemengd stedelijk gebied, zowel in functies als in ruimtelijke uitstraling.

Het theater is georiënteerd op de Raadhuislaan. Daar is de hoofdentree. In de nieuwe situatie is echter ook ruimte om aan de achterzijde (parkeerterrein) een tweede entree te maken. Doordat het foyergebied doorlopend is, is een dubbelentree mogelijk.

Een theater heeft een pleinruimte nodig om goed tot haar recht te komen, maar ook om mensen vooraf een goede entree te geven en na afloop de ruimte te geven het theater goed te verlaten. In de huidige situatie is het plein verdwenen onder de uitbreidingen. In de nieuwe situatie is er ruimte om een goede pleinruimte te maken aan de voorzijde, de Raadhuislaan.

Ontwikkeling

Het naastgelegen pand Raadhuislaan 4 wordt bij deze ontwikkeling betrokken. Eerst worden dit pand en de huidige bibliotheek gesloopt. De bibliotheek verhuist naar het centrum. Op de locatie van de bibliotheek, de Raadhuislaan 4 en de tussen gelegen ruimte komt een nieuw theatergebouw. Dat wordt in één keer gerealiseerd. Het huidige theater kan tijdens de bouw van het nieuwe theater blijven functioneren. Bij gereedkomen van het nieuwe theater wordt het huidige gebouw gesloopt en ingevuld door een nieuwe ontwikkeling met werken/ wonen, mogelijk met zorg of andere functies.

Aanvullende ontwikkelingen en integratie

Er is ruimte voor aanvullende ontwikkelingen (bijvoorbeeld woningbouw/ werken als kostendrager). Ook is er ruimte om verdergaande integratie op te zoeken (bijvoorbeeld tussen theater en woningbouw). Uitgangspunt voor dit gebied is een stedelijke mix van functies (cultuur, wonen, werken etc). Een belangrijk voordeel van dit scenario is dat dit een echte gebiedsontwikkeling en transformatie van de Raadhuislaan op gang brengt. De meerwaardes, kansen, kwaliteiten en mogelijkheden van een integrale ontwikkeling zijn veel hoger dan bij individuele ontwikkelingen. Een integrale ontwikkeling past uitstekend bij een stedelijk gemengd gebied.

Footprint

De weergegeven footprint is ongeveer 5650 m². Er is uitgegaan van zoveel mogelijk programma op de verdieping.

Bereikbaarheid

Het theater is goed bereikbaar via de Raadhuislaan, ook vanuit de regio. De locatie ligt op afstand van horeca en buiten het centrum. Er is nauwelijks wisselwerking.

Loopafstand naar Station Oss

De loopafstand is 750 meter (10 minuten).

Parkeren

Ruim voldoende parkeerplaatsen op korte afstand. Dat komt met name omdat de piek van het parkeren van het theater 's avonds ligt en de piek van het parkeren van kantoren overdag. Dezelfde parkeerplaatsen kunnen dan voor meerdere functies gebruikt worden. De druk op deze parkeerplaatsen wordt echter steeds hoger. Wellicht dat op termijn meer parkeerplaatsen noodzakelijk zijn. Bijvoorbeeld in de vorm van een verhoogd parkeerdek.

Laden en lossen

De multifunctionele zaal en de grote theaterzaal krijgen een eigen inpandige laad- en loshof aan respectievelijk de zijde van het gemeentehuis en aan de zijde van het parkeerterrein.

3 Locaties centrum

Locaties Terwaenen, Eikenboomgaard en Burgwal

Alle drie de locaties liggen in de flexibele schil, zoals aangegeven in de Koers Stadshart Oss. Een theater op een van deze locaties biedt goede kansen om het centrum te versterken. De ontwikkeling van een theater op een van deze locaties is echter complex. Het theater heeft een grote footprint en het is een fors gebouw. Het ruimtebeslag is groot en de bijbehorende parkeervraag ook. Dat betekent dat er veel verschillende eigendommen verworven moeten worden om plek te maken voor het theater. Daarnaast is de ruimtelijke inpassing van een grootschalig theatergebouw geen eenvoudige opgave in een bestaand stadscentrum.

Er zijn drie locaties bekeken in het centrum. Deze zijn weergegeven op de tekening links. Twee locaties blijken niet echt geschikt te zijn voor een theater met het gegeven programma van eisen. Ontwikkeling op de locatie Eikenboomgaard/Oostwal en Burgwal/Oostwal is niet kansrijk.

Om een theater in te passen op de locatie Eikenboomgaard/Oostwal moeten er veel eigendommen verworven worden waaronder het nieuw gerealiseerde appartementengebouw aan de Oostwal en bijna alle panden langs de Eikenboomgaard. Dit is een kostbare, tijdrovende en lastige opgave. De locatie ligt minder gunstig. Het ligt ingeklemd tussen begraafplaats, Oostwal en Eikenboomgaard.

De locatie Burgwal/Oostwal is eveneens heel lastig als het gaat om verwerving. Panden van zeer veel verschillende eigenaren moeten verworven worden. Het gaat dan om bijna alle panden tussen Oostwal, Walstraat, Burgwal en Hooghuisstraat. Eigendommen zijn zowel horizontaal als verticaal gesplitst. Dit is een complexe opgave. De ligging is goed, vlakbij Walkwartier en de Bergoss parkeergarage, aan belangrijke toegangen van het centrum. Ruimtelijk biedt deze locatie echt kansen maar qua gebiedsontwikkeling is dit geen realistisch scenario.

De verwerving van de locatie Terwaenen/Eikenboomgaard is minder complex omdat er minder eigenaren bij betrokken zijn dan bij de andere locaties, maar het is nog steeds een lastige opgave. Ruimtelijk gezien ligt deze locatie gunstig, aan belangrijke toegangen van het centrum en direct aan het plein.